Kadernota 2022

Urk groeit én verandert!

Perspectief voor de jaren 2022 tot en met 2025

INHOUDSOPGAVE

	Voorwoord	**5**
	Inleiding	**7**
	Leeswijzer	**14**
Deel 1	**Ontwikkelingen meerjarenperspectief**	**15**
	1. Algemeen	15
	2. Actuele begrotingspositie	15
	3. Autonome ontwikkelingen	16
	4. Vijf pijlers	17
	5. Totaaloverzicht	19
	6. Gerealiseerd beleid	20
Deel 2	**Ontwikkelingen vijf pijlers**	**21**
	1. Urk mit eenkanger	21
	2. Urk leert	22
	3. Urk werkt	23
	4. Urk leeft	24
	5. Urk verbindt	26
Deel 3	**Ontwikkelingen paragrafen**	**28**
	1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	28
	2. Grondbeleid	30
	3. Lokale heffingen	33
	4. Sociaal domein	34
	5. Informatievoorziening en automatisering	36
	6. Duurzaamheid	41
	7. Omgevingswet	45
Deel 4	**Financieel meerjarenperspectief**	**49**
	1. Balans per 31 december	49
	2. Financiële kengetallen	51

De Kadernota in één oogopslag: lees de pagina´s 5 tot en met 13 en 17.

VOORWOORD

Voor u ligt al weer de laatste Kadernota van deze raadsperiode. De Kadernota 2022-2025 is opgesteld aan de hand van het lopende coalitieakkoord 2018-2022 *Urk mit Eenkanger.* Op basis van dit coalitieakkoord werken wij aan een krachtige gemeenschap en een krachtige overheid. Urk groeit sterk. Wij staan de komende jaren voor een enorme uitdaging om deze groei in goede banen te leiden en de Urker ambities waar te maken.
Tegenvallende en onzekere rijksbijdragen maken deze opgave niet eenvoudiger. De effecten van de huidige Coronacrisis op middellange en langere termijn zijn onzeker en nu nog moeilijk in te schatten en financieel te vertalen. Veel zal afhangen van het (financieel) beleid dat de rijksoverheid in deze nieuwe regeerperiode inzet.
Ondanks deze ontwikkelingen blijft onze blik op de toekomst gericht en blijft het de ambitie om de doelstellingen van de gemeenteraad te realiseren.

Coronacrisis
De Coronacrisis heeft een grote impact op onze inwoners. Velen zijn persoonlijk, maatschappelijk, sociaal, economisch of financieel direct getroffen. De afgelopen vele maanden hebben we ons met al onze mogelijkheden ingezet om onze inwoners en bedrijven zo goed mogelijk bij te staan en te ondersteunen.
De precieze gevolgen van de Coronacrisis zijn nu nog niet in te schatten. In de eerste tussenrapportage 2021, die u separaat aan deze Kadernota is aangeboden, hebben wij een inschatting gemaakt van de financiële effecten voor 2021. In de tweede tussenrapportage van 2021 geven we hier een vervolg aan. Op dit moment is er nog geen beeld te geven van de structurele effecten. Deze zijn in de voorliggende Kadernota dan ook niet meegenomen. We hopen bij het opstellen van de Begroting 2022 hier meer zicht op te hebben.

Beleid
De Kadernota 2022-2025 is gebaseerd op de reeds eerder vastgestelde beleidsuitgangspunten. Gelet op het feit dat dit de laatste Kadernota voor de gemeenteraadsverkiezingen is, en de financiële krapte, zijn er voor 2022 en volgende jaren nauwelijks nieuwe beleidsontwikkelingen opgenomen, met uitzondering van de doorontwikkeling van de organisatie. De reeds geplande beleidsuitvoeringen voor 2022 en volgende jaren treft u aan bij de beschrijving van de vijf pijlers ‘Urk mit eenkanger’, ‘Urk leert’, ‘Urk werkt’, ‘Urk leeft’ en ‘Urk verbindt’.

Financieel
Hoewel wij er in geslaagd zijn een Kadernota te presenteren met een begroting die structureel en reëel in evenwicht is conform de voorschriften van onze toezichthouder, baart onze financiële positie voor de komende jaren zorgen. Niet eerder was het bij het bepalen van het financiële meerjarenperspectief nodig om een dergelijk groot beroep op onze reserves te doen.

Het financiële meerjarenperspectief is herijkt op basis van reeds genomen besluiten, wettelijke verplichtingen en een inschatting van het verloop van de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds. In 2025 ontstaat door het behoedzaam inzetten van de verwachte herijking van het Gemeentefonds een structureel positief saldo. De jaren ervoor kenmerken zich echter door aanzienlijke tekorten, die incidenteel moeten worden opgevangen door de Algemene Reserve. De onttrekkingen uit de Algemene Reserve kunnen slechts plaatsvinden door deze aan te zuiveren uit andere reserves, tot een acceptabele hoogte van circa € 3 miljoen.
Er staat spanning op de ambities en op de formatie om die ambities te realiseren.

Doorontwikkeling organisatie
Eind 2020 is onder leiding van onze nieuwe gemeentesecretaris een doorontwikkeling van onze organisatie ingezet. Op meerdere onderdelen is versterking nodig om de ambities en lopende zaken te realiseren en te beheren. Op basis van de ongeregeldheden eind 2020 en begin 2021 is duidelijk geworden dat de formatie op de beleidsvelden Openbare Orde en Veiligheid en ook Communicatie ernstig tekortschiet. Maar ook op andere beleidsvelden blijkt de capaciteit te beperkt om het huidige beleid de komende jaren te continueren. In de voorliggende Kadernota worden voorstellen gedaan voor een versterking van deze beleidsvelden.

Wij zijn blij en dankbaar dat in onze gemeente het Woord van God nog steeds leidend is bij de besluiten die genomen worden. Op basis daarvan willen wij samen verder bouwen aan de toekomst van Urk. Wij mogen onze hoop en verwachting stellen op de Heere onze God. Wij bidden en vertrouwen dat Hij ons werk zal zegenen.

Burgemeester en Wethouders van Urk,

C.H. van den Bos, burgemeester

C.J.M. Swart, gemeentesecretaris

INLEIDING

Introductie
In de Kadernota 2022 schetsen wij de ontwikkeling van onze gemeente op de diverse beleidsterreinen en het algehele financiële perspectief. Dit met het oog op de te maken begroting voor 2022 en de jaren die daarop volgen.

In de Kadernota die nu voor u ligt, zijn de wettelijke ontwikkelingen en opgaven en de politieke ambities uit het coalitieakkoord `*Urk mit Eenkanger*` en de actualiteit, voor zover mogelijk vertaald in beleidsvoornemens en financiën. In de komende tijd zullen diverse zaken nog nader doorgerekend moeten worden, zoals bijvoorbeeld herstructurering dorpsingang en programma Singel enzovoorts.

In 2014 zijn 10 algemene ambities van Urk geformuleerd. Deze algemene ambities blijven onverkort van toepassing. Ze geven in algemene bewoordingen het kader waarbinnen concrete doelstellingen passen.

10 ambities van Urk
1. Een vitale gemeenschap waarin mensen samenwerken en de kracht van inwoners en bedrijven zoveel mogelijk wordt benut.
2. Verbindend besturen samen met inwoners, bedrijven en partners.
3. Een gemeente in Flevoland die opereert in netwerken binnen Flevoland en andere regio´s.
4. Sociaal beleid dat uitgaat van omzien naar elkaar en samenkracht (het bevorderen van sociale samenhang waarin de eigen kracht centraal staat) en dat ook stimuleert en een vangnet biedt aan hen die dat nodig hebben.
5. Sterke economie door goede bereikbaarheid, meer werkgelegenheid en een bloeiende maritieme haven.
6. Een goede ruimtelijke kwaliteit van een duurzaam bebouwde omgeving met voldoende en betaalbare woningen voor alle inwoners.
7. Een duurzame en gezonde leefomgeving waarbij buurten en bedrijventerreinen er netjes en opgeruimd uitzien.
8. Goede voorzieningen op Urk door slimme samenwerking met inwoners, bedrijven en partners
9. Investeren in onderwijs, kennis en innovatie samen met scholen en het bedrijfsleven.
10. Gezond financieel beleid door een sluitende meerjarenbegroting en alleen lastenverhogingen wanneer de noodzaak daarvan is aangetoond.

Deze kadernota met als titel ‘Urk groeit én verandert!’ is samengesteld rond vijf pijlers: ‘Urk mit eenkanger’, ‘Urk leert’, ‘Urk werkt’, ‘Urk leeft’ en ‘Urk verbindt’.

Naast het reguliere en bestaande werk, zijn er tal van nieuwe ontwikkelingen en maatschappelijke opgaven. Wij hebben de beleidsontwikkelingen en opgaven gegroepeerd binnen de vijf pijlers. Per pijler is een doelstelling geformuleerd en worden de belangrijkste ontwikkelingen en opgaven benoemd en voorzien van een planningsindicatie.

Urk groeit!
Gemeente Urk is één van Nederlands snelst groeiende gemeenten. Urk mag zich qua percentuele bevolkingsgroei meten met randstadregio’s zoals Almere en Stadsgewest Utrecht. In de komende twintig jaar groeit het inwonertal van de gemeente Urk fors. Urk is op weg naar de 27.000 inwoners. De groei van de Urker bevolking is gekoppeld aan de groei van economie en werkgelegenheid. De groei van het aantal inwoners zorgt voor extra werkgelegenheid. Er is toenemende vraag naar huisvesting, onderwijs, zorg en voorzieningen. De ontwikkeling van de economie en de werkgelegenheid zijn uiteraard niet los van elkaar te zien. Het aantal vestigingen in de gemeente Urk is vanaf 2010 met 31% toegenomen. En het aantal banen met 39%.

Pijlers en opgaven

Vijf pijlers
In het schema hiernaast zijn de vijf pijlers weergegeven. Aan de hand van deze vijf pijlers wordt gestalte gegeven aan de groei én verandering van Urk. De vijf pijlers staan in verbinding met elkaar. Opgaven kunnen effect hebben op meerdere pijlers.

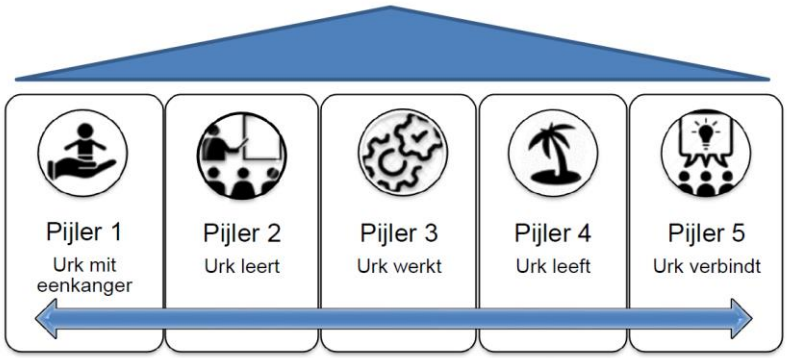

De eerste pijler richt zich op het behouden en waarborgen van de onderlinge verbondenheid tussen én zorg voor inwoners, maatschappelijke organisaties, kerk, verenigingen en de gemeente. Urk is exponentieel gegroeid mede door de hoge mate van sociale rechtvaardigheid en maatschappelijke betrokkenheid. Pijler 2 en 3 dragen er samen zorg voor dat er nu en in de toekomst een groot arbeidsaanbod en goed opgeleide werknemers zijn. Beide zijn hét medicijn voor een goede economische ontwikkeling een toename van het aantal banen. Pijler 4 richt zich op de 'quality of living' op Urk. Belangrijk is het in oog houden van balans tussen groen, natuur, voorzieningen, cultuurhistorie en het vestigingsklimaat voor bedrijven en evenwicht in wonen en leven. De laatste pijler 'Urk verbindt' draagt zorg voor goed en weerbaar bestuur en een toekomstbestendige en financieel gezonde organisatie. De gemeente Urk is er voor alle burgers, ook voor degenen met minder keuzemogelijkheden. Bereikbaarheid speelt daarbij steeds prominentere rol. De dynamiek in de samenleving en de veranderingen in de ruimtelijke patronen maken verbindingen (sociaal, fysiek en digitaal) nog belangrijker dan zij al waren. Een lokale overheid die dicht bij haar burgers en bedrijven staat. Urk in haar volle breedte zoekt en legt verbinding met lokale, regionale en landelijke partners. Urk onderkent haar (eigen)belang en de urgentie van goede regionale samenwerking en afstemming.

Maatschappelijke effecten
In deze raadsperiode ligt de focus (nog meer) op de maatschappelijke effecten. In deze kadernota is een verfijning in het formuleren van maatschappelijke effecten per pijler toegepast. Naast het (nader) benoemen van maatschappelijke effecten is het meetbaar maken een vereiste. Het sturen op maatschappelijke effecten en ze van de grond krijgen is ingewikkeld. Het vraagt tijd, zorgvuldigheid en afstemming. Het is een continue proces en uitdaging om samenhang aan te brengen tussen de verschillende doelstellingen. Er is zo veel mogelijk geprobeerd doel en activiteit te matchen. Activiteiten dienen een bijdrage te leven aan de gewenste maatschappelijke doelstellingen. Zo heeft de ontwikkeling van Zeeheldenwijk als uiteindelijk doel de inwoners een fijn woon- en leefgenot te geven. En zo wordt voor het bevorderen van de economische bedrijvigheid en werkgelegenheid in een circulaire economie een buitendijkse haven aangelegd.

Trends en ontwikkelingen
Onderzoeksbureau Platform31 heeft voor de Flevolandse gemeenten in 2017/2018 een onderzoek verricht naar de gemeenschappelijke uitdagingen en de daar aan gekoppelde gezamenlijke strategische positionering verricht. In het onderzoeksrapport zijn de belangrijkste, nog steeds geldende, trends en ontwikkelingen op het gebied van demografie, economie, in het sociale domein, wonen en ruimte, duurzaamheid en bestuur belicht en ingekleurd met specifieke kenmerken van Urk. In onderstaand schema zijn ze beknopt uiteengezet.

Demografische trends en ontwikkelingen	- sterke groei bevolking - géén ontgroening (0-20 jarigen stijgt met 4 % de komende 20 jaar) - géén krimp van de potentiële beroepsbevolking - sterke natuurlijke aanwas én vergrijzing

Wijzigende economische structuur en arbeidsmarkt	- groei beroepsbevolking geeft Urk goede kansen - economie wordt een zandlopereconomie - praktisch opgeleiden biedt kansen - de flexibiliteit, het aanpassingsvermogen en kwaliteit van het arbeidsaanbod (o.a. door permanente educatie) is de sleutel voor een goede economische ontwikkeling

Transformeren en innoveren in het sociale domein en sociale tweedelingen, kunnen meedoen of afhaken, kunnen rondkomen e.d.	- beperkte sociale problematiek - bijna iedereen doet mee - grote mate van sociale cohesie - nauwelijks onbenut potentieel - hooguit kwetsbare positie voor lagere administratieve middengroep, niet zo zeer voor de praktisch opgeleiden (zeker niet in technische beroepen)

Ruimte en wonen	- sterke groei van aantal huishoudens (43%) - beperkte groei aantal paarhuishoudens (19%) - zeer sterke groei aantal eenpersoonshuishoudens (100%), vooral ouderen - quality of living en kwaliteit/variatie woningvoorraad steeds belangrijker

Ingrijpende duurzaamheidstransitie	- realiseren Parijse doelstellingen - wonen, werken, recreëren, verplaatsen, produceren en consumeren gaan ingrijpend veranderen - leidende rol gemeente en bestuur noodzakelijk

Bestuurlijke trends en ontwikkelingen	- van tijdperk van veranderingen, naar veranderingen van tijdperken - transformeren, experimenteren, innoveren en vernieuwen cruciaal om te komen tot goed beleid - ander beleid vergt lef, overwinnen weerstanden en gevestigde belangen - versterken bestuurskracht, ontwikkelen organisatie en eisen Interbestuurlijk Toezicht (IBT) - voldoende oog voor ondermijning noodzakelijk

Maatschappelijke opgaven Overheid
Samen meer bereiken als één overheid. Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen. Alleen ga je sneller, maar samen bereik je meer. Dat is het uitgangspunt van het Interbestuurlijke Programma (IBP) dat deze kabinetsperiode is gestart. Een gezamenlijke bestuurlijke aanpak die past bij de aanpak van maatschappelijke opgaven van deze tijd. Het IBP volgt drie stappen. Na de programmastart (stap 1) volgt een verdieping en uitwerking (stap 2), waarna definitieve afspraken per opgave worden vormgegeven en gemonitord (stap 3).

1. Samen aan de slag voor het klimaat	door onder meer een CO2-reductie tot 49 % in 2030 en circa 50.000 nieuwbouwwoningen per jaar aardgasvrij op te leveren in 2021 en 30.000-50.000 bestaande woningen per jaar aardgasvrij te maken of 'aardgasvrij-ready'. Bij de inrichting van het land moet rekening gehouden worden met klimaatverandering.
2. Toekomstbestendig wonen	door onder meer sloop en transitie van woningvoorraad, bestrijding van leegstand en meer kansen op de woningmarkt voor kwetsbare groepen.
3. Regionale economie als versneller	door meer nadruk te leggen op de regionale omstandigheden voor het bereiken van ambities.
4. Naar een vitaal platteland	door onder meer te zorgen voor duurzame landbouw zonder ongewenste risico's voor de leefbaarheid van boeren, burgers en milieu.
5. Merkbaar beter in het sociaal domein	door onder meer extra in te zetten op de aanpak van eenzaamheid, kindermishandeling, huiselijk geweld en verwarde personen wordt voorkomen dat kwetsbare groepen binnen verschillende interventies van zorg en straf tussen wal en schip raken. Hiermee kunnen kwetsbare groepen naar vermogen meedoen in hun eigen vertrouwde omgeving en verminderen we (herhaald) slachtofferschap en daderschap.
6. Nederland en Migrant goed voorbereid	door een flexibeler asielstelsel, snellere terugkeer van migranten zonder verblijfsrecht en verbetering van het taalniveau en de arbeidsparticipatie van nieuwkomers.
7. Problematische schulden voorkomen en oplossen	door onder meer beginnende schulden eerder te signalen en gemeenten meer mogelijkheden te geven om kosten van het beschermingsbewind te beheersen.
8. Goed openbaar bestuur in een veranderende omgeving	door onder meer een integrale aanpak van multiproblematiek in ondermijningsgevoelige gebieden, het benutten van kansen door digitalisering en het openbaar maken van informatie, en de democratie weerbaarder te maken en decentrale volksvertegenwoordigers en bestuurders beter te ondersteunen.

9. Passende financiële verhoudingen	door onder meer toezicht te vernieuwen, totale rijksuitgaven als basis te hanteren voor een goede normeringssystematiek, en knelpunten in de fiscale regelgeving te inventariseren.
10. Overkoepelende thema's	die gaan onder meer over krimp- en grensregio's, het aansluiten van de Nationale Omgevingsvisie op de bestaande Omgevingsvisies, en samen-werking op EU-dossiers.

Maatschappelijke opgaven Urk
Urk is te kwantificeren als één van de groeigebieden van Nederland. Onze bevolking groeit snel, de helft van de bevolking is en blijft jonger dan 25 jaar. De arbeidsmarkt draait goed: de arbeidsparticipatie ligt erg hoog en de werkloosheid en het aantal bijstandsgerechtigden laag. Naast veel jongeren is er sprake van een groeiend aantal 65-plussers. Verder zijn de werkenden gemiddeld meer praktijkgericht opgeleid. In het licht van trends en ontwikkelingen en het gegeven dat Urk een groeigebied is, zijn er zes belangrijke opgaven voor Urk geïdentificeerd (bron: Platform31).

1. Goed schaken op twee borden: groei accommoderen én verbeteren
2. De economie verder verstevigen en ruimte creëren voor (nieuw) ondernemerschap
3. Verbeteren van de bereikbaarheid
4. Het bestrijden van ondermijning
5. Versnellingen en intensiveringen in de duurzaamheidstransitie
6. Samenhang en samenwerking in de regio versterken

Specifieke onderwerpen

Informatiesamenleving
In de omgeving van de gemeente Urk spelen talloze ontwikkelingen die enerzijds kansen bieden om zaken anders te organiseren (o.a. participatie, ketensamenwerking) en anderzijds een verplichting vormen (o.a. Omgevingswet, Wet open overheid, Wet Inburgering). Ook ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid, energievoorziening en technologische ontwikkelingen zoals o.a. Internet of Things, apps en big-data beïnvloeden de dienstverlening en werkwijze van de gemeente. De lat binnen de informatiesamenleving ligt hoog. Burgers en bedrijven stellen hoge eisen aan dienstverlening, mede omdat ze dit gewend zijn van commerciële dienstverleners.

Deze veranderende omgeving haakt in op de organisatie, processen, dienstverlening, houding en gedrag en op de informatievoorziening. De rollen binnen de gemeentelijke organisatie veranderen daarbij continue om de leefomgeving en haar inwoners optimaal te kunnen bedienen. Informatievoorziening draagt als uitvoeringsprogramma daarin bij aan het behalen van de strategische doelen van de organisatie.

Het nieuwe informatiebeleidsplan 2020-2024 is in juni 2020 aan u voorgelegd. Hiermee is de richting aangegeven voor de ontwikkeling van de informatievoorziening in deze periode. Via vaarroutes (ontwikkelsporen) en thema's is deze richting bepaald. Daarbij zijn er ook kaders meegegeven waarbinnen deze ontwikkeling moet plaatsvinden, ten aanzien van ICT-Infrastructuur, Informatiearchitectuur en de Governance.

De vaarroutes en thema's voor de komende jaren zijn als volgt:
- Vaarroute Organisatieontwikkeling
    - Thema: Interne samenwerking versterken
    - Thema: Externe samenwerking versterken (landelijk en regionaal)
    - Thema: Plaats- en tijd onafhankelijk werken
- Vaarroute Datagestuurd werken
    - Basis op orde / grip op de zaak (denk aan privacy, informatiebeveiliging en archief)
    - Data als sturingselement
    - Open data, delen
- Vaarroute Dienstverlening, dichtbij
    - Digitaal, sociaal
    - Monitoring en integraal klantbeeld
    - Omgevingswet

Sociaal Domein
Omzien naar elkaar en zorg voor elkaar zijn de basis voor een goede sociale infrastructuur. Op Urk kennen we elkaar nog en worden we gekend. Dat willen we naar de toekomst graag zo houden. Vernieuwen en innoveren en een wijkgerichte aanpak zijn nodig om de huidige sociale cohesie vast te houden. De ruimtelijke inrichting (denk aan speelruimten en groen), invulling geven aan woonwensen en woonzorgbehoeften spelen hierin een belangrijke rol. Ook voorzieningen als een Integraal Kindcentrum, een bibliotheek, Caritas enzovoorts zijn belangrijk voor de sociale infrastructuur. Door het wegvallen van het ziekenhuis in Lelystad vraagt deze infrastructuur meer aandacht omdat regionaal een verplaatsing plaatsvindt van de zware zorg naar de eerste lijn en preventie.
Door middel van het IJslands model proberen we gedragsverandering bij de jeugd te bewerkstelligen en hebben we aandacht voor een gezonde leefstijl. De komende jaren vragen de aanbestedingen in het Sociaal Domein en de decentralisatie van Beschermd Wonen en de Nieuwe Wet Inburgering volop onze aandacht. Omdat er diverse risico's zijn te benoemen in het Sociaal Domein houden we de spreekwoordelijke vinger aan de financiële pols. In hoofdstuk 3.4 Sociaal domein zijn de risico's uiteengezet.

Omgevingswet
In mei 2021 besluit de Tweede Kamer of de Omgevingswet definitief op 1 januari 2022 in gaat. Aanvankelijk was de invoering beoogd op 1 januari 2021, maar het rijk heeft de invoering van de wet, mede door corona, een jaar uitgesteld. Een nieuw uitstel behoort tot de mogelijkheden. De voorbereidingen zijn nog steeds in volle gang. Op basis van de in 2021 vast te stellen omgevingsvisie gaan we in 2022 verder met het opstellen van een omgevingsplan. Dit omgevingsplan bevat gemeentelijk regels over de fysieke en sociale leefomgeving.

Duurzaamheid en klimaat
De komende jaren staat Urk voor een grote uitdaging op het gebied van Duurzaamheid. Op Urk werken wij aan vier thema's om de landelijke doelstelling van 95% CO2 reductie t.o.v. 1990 te behalen in 2050. Deze thema's zijn: Energie, Circulaire economie, Klimaatadaptatie en Mobiliteit. De energietransitie vraagt zowel om acties m.b.t. energie besparing (isoleren/verduurzamen), de opwek van hernieuwbare energiebronnen als verwarming van gebouwen. De belangrijkste activiteit in 2021 is dan ook de transitie visie warmte, waarin de aanpak om van het gas af te gaan per wijk wordt beschreven. Op het gebied van Circulaire economie werken wij de komende jaren aan circulair opdrachtgeverschap, scheiden van afvalstromen, circulaire bouw, circulaire verdienmodellen/productontwerp bedrijfsleven en voedselverspilling. Als gemeente willen wij een stimulerende en informerende rol vervullen.

Klimaatadaptatie richt zich op een viertal onderdelen; overstromingen, hitte, droogte en wateroverlast. Wij willen als Urk klimaatrobuust zijn, zodat de effecten van klimaatverandering zo min mogelijk schade aanbrengt aan onze samenleving. Hiervoor zijn actieve burgers en ondernemers noodzakelijk. Samen dienen wij ons grondgebied klimaatrobuust te ontwikkelen. Ook de manier waarop wij ons vervoeren zal veranderen. De hoeveelheid CO2 uitstoot is voor maar liefst 20% toe te schrijven aan Mobiliteit. Daarom is inzet op duurzame mobiliteitsvormen, een dekkende infrastructuur voor alternatieve energiebronnen en een duurzamer gebruik van vervoer noodzakelijk.

Ondermijning
Aan de aanpak van georganiseerde criminaliteit en ondermijning wordt hoge prioriteit gegeven. Dit wordt beschreven in het Integraal Veiligheidsbeleid 2020-2023. Er wordt in dit verband samengewerkt met buurgemeentes en politie. Plaatselijk wordt dit projectmatig opgepakt middels het project Ondermijning en het project Weerbaar bestuur.

Regio Deal
Het Rijk heeft aan de regio Noordelijk Flevoland extra geld toegekend in het kader van de zogeheten Regio Deal Noordelijk Flevoland. Een belangrijk deel van dat geld gaat naar Urk. Het doel is het versterken van de maritieme positie van Urk en een oplossing te bieden voor de IJsselmeervisserij die in de knel zit. Inmiddels zijn de projecten die onderdeel maken van de Regio Deal vol in ontwikkeling en een enkele al in uitvoering (vouchers voor omscholing). De meeste investeringen zullen in dit en het komende jaar gedaan worden.
Voor het maritieme cluster Urk is er een zogenaamd boegbeeld en business developer aangesteld om samen met de bedrijven goede innovaties tot ontwikkeling te laten komen.

Openbaar vervoer
Het onderzoeksrapport van Platform 31 heeft aangegeven dat de aantrekkelijkheid van Urk voor wonen en werken achteruit dreigt te gaan vanwege de geografische ligging en “de lage kwaliteit van de OV-verbindingen naar en van Urk”. De busverbindingen in Noordelijk Flevoland zijn inderdaad ontoereikend. Dat geldt zowel richting Lelystad als richting Zwolle. Wij blijven het onder de aandacht brengen bij het college van GS van Flevoland. Verder is Urk gebaat bij de komst van een spoorlijn. Hiervoor is door de gemeenteraad een motie aangenomen die pleit voor de aanleg van een nieuwe spoorlijn van Groningen naar Lelystad, met uiteraard een station Urk nabij de A6.

Bedrijfsvoering

Organisatieontwikkeling
De gemeente Urk heeft te maken met een sterke groei van het aantal inwoners, bedrijven, woningen, maatschappelijke instellingen en voorzieningen. Het beheer van de bestaande kern vraagt ook de nodige aandacht. De gemeente Urk heeft te maken met allerlei ontwikkelingen in de omgeving. Dat geldt ook voor de ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving.

De organisatie van de gemeente Urk moet al deze ontwikkelingen kunnen blijven volgen. Voor de burgers, bedrijven en maatschappelijke instellingen is het belangrijk dat de dienstverlening op het vereiste niveau blijft.

In het organisatieadvies is aandacht besteed aan de aspecten strategie, structuur, management en personeel. Binnen noordelijk Flevoland is Urk de economische motor. Voor de groei van Urk is naast een professionele organisatie ook ruimte nodig, infrastructuur en diverse voorzieningen. De samenwerking van de gemeente met het bloeiende bedrijfsleven is goed en dient behouden te blijven. Urk kan de groei opgaven echter niet alleen realiseren en heeft daarvoor de samenwerking met de regio en de provincie hard nodig. Versterking van de regionale netwerken en samenwerkingsrelaties zijn daarom van groot belang en vraagt structurele aandacht.
Er ligt een coalitieprogramma voor de periode 2018-2022. Daar wordt op een goede wijze uitvoering aan gegeven. De inzet van externe professionaliteit is hierbij soms noodzakelijk. Aan deze opgaven heeft de organisatie haar handen vol. Het is zaak dat het bestuur zich op deze prioriteiten richt.

Voor de gemeente Urk blijft het moeilijk om functies met eigen werknemers in te vullen. Dat heeft te maken met de situatie op de arbeidsmarkt en het stigma van Urk. Blijven investeren in de arbeidsmarkt-communicatie is nodig. Uitgangspunt blijft om de inzet van tijdelijk in te huren personeel zoveel mogelijk te beperken. Dit hangt echter wel samen met de vele ambities van de raad.
Voor een aantal werkzaamheden blijft een flexibele schil noodzakelijk. Denk daarbij aan het tijdelijk inzetten van specifieke deskundigheid, pieken in het werk, bij langdurige ziekte of moeilijk vervulbare vacatures.

Privacy
De nieuwe privacy wetgeving en de invoering van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) vragen om een adequate invoering. Nadat hiermee in 2019 een start is gemaakt worden in 2020 en 2021 de nieuwe wetgeving en regels verder binnen de organisatie geïmplementeerd.

Zaakgericht werken en archief
Het huidige informatiebeleid, de digitalisering en de (digitale) archivering stellen aanvullende eisen aan de omgang met informatie, informatiedragers en het bewaren daarvan. Het toezicht op het archief en de wijze van archivering van stukken gebeurt door de provincie. In 2019 is gestart met het implementeren van zaakgericht werken. Dit project loopt nog tot in 2022 door. Daarnaast zijn onlangs afspraken gemaakt met de provincie over het overdragen van oude archieven en het verder verbeteren van het archiefbeheer. Ook in 2022 vraagt dit nog extra inzet en aandacht.

10 financiële regels
Om de financiële weerbaarheid van de gemeente Urk op peil te houden zijn financiële regels opgesteld, neergelegd in beleidsregels en -besluiten:

1. Wij gaan voor een degelijk en solide financieel beleid. Daarom sluit onze begroting en zijn de daarin opgenomen lasten en baten goed onderbouwd.
2. We behandelen alleen voorstellen die zijn voorzien van een valide financiële dekking, door de financieel consulent onderschreven.
3. De post onvoorzien gebruiken we alleen voor uitgaven die “onontkoombaar", “onvoorzienbaar", en “onuitstelbaar” zijn.
4. Nieuw beleid dat niet voldoet aan de criteria van onvoorzien en waarvoor geen dekking uit externe bronnen mogelijk is, financieren we in principe door tot een zelfde bedrag oud beleid te schrappen.
5. Wij prioriteren nieuw beleid als volgt:
   1e opgelegd door hogere overheden
   2e voortkomend uit raad- en collegeprogramma
   3e autonoom
6. De raad stelt reserves en voorzieningen in en beslist over toevoeging en onttrekking aan reserves. Het college is bevoegd onttrekkingen aan voorzieningen te doen.
7. Onttrekkingen uit reserves beschouwen we als incidentele baten en kunnen dus niet blijvend voor structurele lasten worden ingezet.
8. De ratio van het weerstandsvermogen moet liggen tussen 1 en 2 en de Algemene Reserve moet voldoende zijn om risico's op te vangen.
9. We zorgen ervoor dat onze tarieven en heffingen kostendekkend zijn, maar we vermijden ongewenste maatschappelijke effecten. Als we subsidies verstrekken maken we prestatie-afspraken met de ontvanger.
10. Overdracht van rijkstaken naar de gemeente, voeren wij uit met de middelen die het rijk daarvoor meegeeft. Andersom geldt dat ook voor rijksbezuinigingen.

Van planning tot control
De Kadernota maakt deel uit van een reeks beslismomenten voor de raad in de cyclus van planning en control. Met de behandeling van de Kadernota geeft de raad het college de kaders mee voor de nieuw op te stellen meerjarenbegroting. De Kadernota wordt opgesteld als voorzet voor de discussie in de raad. Deze nota bevat richtinggevende uitspraken die kunnen worden beoordeeld, overgenomen, verworpen en aangevuld. Zo nodig worden uitspraken expliciet vastgelegd in moties. De te stellen kaders zijn uiteraard sterk afhankelijk van de financiële situatie van de gemeente Urk en de bestuurlijke prioriteiten van de raad zoals deze zijn vastgelegd in de strategische agenda van de raad en het collegeprogramma. Veel ligt al vast in de besluitvorming door de raad in het verleden. Dit betekent dat, tenzij daar nadrukkelijk uitspraken over worden gedaan, het bestaande beleid wordt gecontinueerd. Ter verduidelijking is het instrumentarium van de raad hieronder weergegeven.

Instrumentarium	Vaststellingsmoment	Doel
1. Kadernota 2022-2025	24 juni 2021	Richtinggevend en kaderstellend
2. Programmabegroting 2022-2025	11 november 2021	Taakstellend
3. 1e Tussenrapportage 2022	juni 2022	Control en verantwoording
4. 2e Tussenrapportage 2022	december 2022	Control en verantwoording
5. Jaarrekening 2022	juni 2023	Control en verantwoording

De Kadernota moet worden gezien als een richtinggevend en kaderstellend document. Hierin worden uitsluitend de hoofdlijnen van beleid vermeld. De nadere uitwerking en detaillering vinden zijn weerslag in de programmabegroting.

LEESWIJZER

De opbouw van deze Kadernota

Ontwikkelingen meerjarenperspectief
Deel 1 neemt u stap voor stap mee hoe de primitieve begrotingsruimte door verschillende ontwikkelingen c.q. factoren over de jaren 2022 tot en met 2025 wordt beïnvloed. In paragraaf 1.5 leidt dit, rekening houdend met nieuw beleid, tot een structureel begrotingsoverschot van € 55.300 (jaar 2025). Daarbij is voor het sluitend maken van de begroting in de jaren 2022 tot en met 2024 het incidenteel inzetten van reserves nodig. In paragraaf 1.6 zijn (gerealiseerde) beleidsuitvoeringen uit eerdere kadernota's opgenomen.

Ontwikkelingen vijf pijlers
In deel 2 "ontwikkelingen vijf pijlers" zijn de belangrijke ontwikkelingen en opgaven opgesomd die voor de jaren 2022 en verder in oogschouw moeten worden genomen.

Ontwikkelingen paragrafen
Het is van belang dat u inzicht hebt in de ontwikkelingen in de verschillende thema's die er spelen zoals bouwgrondexploitaties en sociaal domein. Nieuw zijn de 3 thema's Informatievoorziening en automatisering, Duurzaamheid en Omgevingswet. Deze zijn voor het eerst opgenomen in de begroting 2021.

Financieel meerjarenperspectief
Gezien het belang van een goed inzicht in risico's en balansen, financiële kengetallen, de reserves en voorzieningen worden deze behandeld in deel 4. Gegeven de ontwikkelingen en uitdagingen waar gemeente Urk voor staat is ervoor gekozen om 10 jaar vooruit te kijken.

1. ONTWIKKELINGEN MEERJARENPERSPECTIEF

1.1 ALGEMEEN

Basisgegevens
De ontwikkeling van basisgegevens inwoners en woningen is onder andere bepalend voor de Uitkering gemeentefonds en Onroerend zaakbelasting (OZB). Vooral van de Uitkering gemeentefonds omdat een groot deel van de verdeelmaatstaven daarvan zijn afgeleid. Voor het financieel meerjarenperspectief gaan we opnieuw uit van 100 woonruimten per jaar. Wij rekenen er dan ook op dat de verwachte economische crises als gevolg van de coronapandemie en de daaruit voortvloeiende maatregelen, de woningbouw niet of nauwelijks zal beïnvloeden.

Inwoners en woonruimten	2021			prognose:	100 won.pj.	240 inw.pj.
per 1 januari	werkelijk	begroot	2022	2023	2024	2025
Inwoners volgens prognose cluster bevolking	21.231	21.350	21.450	21.685	21.920	22.160
woonruimten volgens CBS	6.763	6.763	6.863	6.963	7.063	7.163

Huidige grondslagen
In deze paragraaf staan de financiële uitgangspunten die zijn gehanteerd bij de totstandkoming van de ramingen in de financiële begroting van het lopende dienstjaar. De basisramingen uit het meerjaren-perspectief op basis van deze begroting zijn inclusief prijs- en loonindexering. Voor wat betreft de nominale stijgingen staan de in de tabel genoemde stijgingen op stelpost ter beschikking.

Loon- en prijsindexering	2022	2023	2024	2025
Tot en met 2024 verwerkt in huidige begroting				
Loon (budget op stelpost	1,5%	1,5%	1,6%	1,6%
Prijscompensatie	1,6%	1,7%	1,7%	1,7%

Leeswijzer bedragen:
1. *Min-bedragen geven een positief effect op de begroting weer; plus-bedragen een negatief effect.*
2. *Genoemde bedragen betreffen mutaties op de budgetten in de huidige meerjarenbegroting.*

1.2 ACTUELE BEGROTINGSPOSITIE

Actueel begrotingssaldo	2021	2022	2023	2024	2025
Prim. Begroting	-707	-707	-707	-98.097	-98.097
2021001 Struct T2 2020	707	96.413	121.051	121.051	121.051
2020100 Struct T1 2021	595.319	364.081	378.408	443.800	443.800
Totaal actueel begrotingssaldo	**595.319**	**459.787**	**498.752**	**466.754**	**466.754**

*Het saldo van de eerste tussenrapportage wordt vooral gevormd uit verwerking van de volgende items:

1 Urk mit eenkanger
- Coronataakmutaties (4e pakket) AU circulaire maart
- Inhuur wegens ziekte
- Verwerking DU inburgering (Dec circulaire gemeentefonds)

3 Urk werkt
- Haven bedrijfsmatig; bijstelling budgetten
- Geen dividend Wadinko en Vitens wegens Corona

4 Urk leeft
- Zwembad, Gymnastiek en Museum; derving inkomsten wegens Corona
- Handhaving coronamaatregelen, ongeregeldheden (incl. Koningsnacht)
- Commissie straatnaamgeving
- 1e begr.wijz. 2021 en de ontwerpbegroting 2022 OFGV
- Herijking functies
  -Aanstelling regisseur milieu (€ 3.000 t.l.v. reiniging)

5 Urk verbindt

- Bevolking en burgerlijke stand; minder aanvragen door Corona
- Inhuur wegens ziekte (per saldo, na inzet vrijval)
- Extra wervingskosten personeel
- Minder omzet kantine wegens Corona
- Uitkering gemeentefonds (dec. en mrt circulaire) incl. Coronacompensatie
- Rentevoordeel op langlopende leningen
- Bijstelling AU gemeentefonds o.b.v. dec2020
- Aansprakelijkheidsverzekering gemeente is met 81% toegenomen met name vanwege schadeverleden gasexplosie en Ark
- Aanstelling ICT medewerker op basis van IBP plan
- Aanpassing ramingen IBP i.v.m. bijgestelde kosten LIAS
- Bijstelling opbrengst OZB op basis van werkelijk 2021

1.3 AUTONOME ONTWIKKELINGEN

Autonome ontwikkelingen	2021	2022	2023	2024	2025
1.Algemene uitkering o.b.v. fictieve meicirculaire			-325.275	-657.600	-1.593.780
2.Bijstelling OZB					-146.417
3.Areaal formatie (gekoppeld met areaal bedrijfsvoering)					130.870
loonsom/inwoners x inwonertoename					
4.Areaal bedrijfsvoering (Overhead)					28.692
Overhead /inwoners x inwonertoename					
5.Areaal openbare ruimte					310.783
o.b.v. gerelateerde maatstaven gem. fonds					
6.Groeibudgetten					62.500
7.Prijsmutatie (BBP CPB)					92.800
8.Loonmutatie					70.392
Totaal Autonome ontwikkelingen	**0**	**0**	**-325.275**	**-657.600**	**-1.044.161**

** Het gaat hier om mutaties ten opzichte van de huidige raming. De nieuwe jaarschijf is in concept gelijk aan laatste jaarschijf van de lopende meerjarenbegroting. De jaarlijkse groei van inwoners en woningen is in de lopende meerjarenbegroting verwerkt. De groei van de nieuwe jaarschijf komt daar vervolgens weer bovenop,*

Toelichting:

Ad.1. Algemene uitkering gemeentefonds

Gebaseerd op fictieve meicirculaire 2021 en geactualiseerde basisgegevens. Bovendien is de uitkomst herijking gemeentefonds meegenomen op basis van ingroeimodel € 15,00 per inwoner, gecumuleerd vanaf beoogd ingangsjaar 2023.

Ad.2. OZB

Bijstelling raming op basis van actueel WOZ-bestand. Op basis van aanvaard beleid zijn in het lopende meerjarenperspectief de tarieven inclusief nominale prijsontwikkeling.

Ad.3 en 4. Areaal formatie en bedrijfsvoering

Op basis van aanvaard beleid is de formatiegroei en de groei bedrijfsvoeringkosten gekoppeld aan de bevolkingsgroei.

Ad.5. Areaal onderhoud openbare ruimte

De areaaltoename is gebaseerd op de toename van de woning gerelateerde uitkeringscomponenten in de algemene uitkering. De groei van het onderhoud openbare ruimte moet hiermee worden opgevangen.

Ad. 6. Groeibudgetten
Bij sommige besluitvorming is tot budgettaire maatregelen besloten, die verder reiken dan de vier jaarschijven van de begroting en meerjarenraming. Bij ieder nieuw begrotingsjaar en dus ook nieuwe jaarschijf heeft dat consequenties. Zo is een groeibudget ten aanzien van een aantal beheersplannen opgenomen, periodieke verhoging salarissen en groei kapitaallasten voor herbouw scholen VO.

Ad. 7 en 8. Prijs- en loonmutatie
Op grond van recent gepubliceerde loon- en prijsontwikkeling wordt zowel voor loon- en prijsontwikkeling uitgegaan van respectievelijk 1,6 en 1,7 %.

1.4 VIJF PIJLERS

Hieronder volgt een opsomming van benodigde extra middelen, opgedeeld naar de betreffende pijlers.

1. Urk mit eenkanger	beleid	2021	2022	2023	2024	2025
1. Schuldhulpverlening	Wettelijk		20.000	30.000	45.000	45.000
Totaal pijler 1		**0**	**20.000**	**30.000**	**45.000**	**45.000**

Op basis van extern onderzoek is een doorontwikkeling bij Hulp en Steun nodig. Het onderliggend onderzoeksrapport is naar college en raad gestuurd (raadsbesluit sept2020). Op basis van raadsbesluit overleg gehad met Hulp en Steun. Daarbij aandacht voor nieuwe ontwikkelingen (aansluiting op Inforing ten behoeve van vroeg signalering). Benodigd € 160.000. Beschikbaar € 114.632; structureel bij te ramen € 45.368 middels fasegewijze ingroei in begroting met incidentele inzet van reserve sociaal domein.

3. Urk werkt	beleid	2021	2022	2023	2024	2025
Omgevingswet (implementatie-/uitvoeringskosten)	Wettelijk			94.500	85.500	76.500
Totaal pijler 3		**0**	**0**	**94.500**	**85.500**	**76.500**

De invoering van de Omgevingswet is een opgave die de gemeente zelf moet bekostigen. De gemeente moet in haar eigen begroting geld reserveren om de invoering van deze wet goed vorm te geven. Het Rijk gaat er daarbij vanuit dat de gemeente de voorbereidingen voor de implementatie van de wet oppakt binnen de staande organisatie.
Incidentele kostenposten voor de implementatie van de Omgevingswet zijn gelegen in: wet- en regelgeving, instrumenten en regelbeheer, dienstverlening, bedrijfsarchitectuur, informatiearchitectuur, relatie- en stakeholder-management, opleidingskosten personeel en cultuurverandering. De benodigde middelen zijn voor 2021 en 2022 reeds bij de vorige kadernota gealloceerd.

4. Urk leeft	beleid	2021	2022	2023	2024	2025
Evenementenbudget	nieuw	0	21.000	21.000	21.000	21.000
Uitbreiding formatie OOV (B&W mrt2021)	nieuw	61.000	122.000	122.000	20.254	20.254
Dienstauto handhaving	nieuw	31.500	6.750	6.750	6.750	6.750
Uitbreiding formatie handhaving (Raad sept2020)	nieuw		135.000	135.000	135.000	135.000
Formatie duurzaamheid	nieuw		53.500	53.500	53.500	53.500
Programma Singel	nieuw		p.m.			
Totaal pijler 4		**92.500**	**338.250**	**338.250**	**236.504**	**236.504**

Evenementenbudget
Voor 2021 is er op basis van activiteiten van voorgaande jaren een begroting opgesteld. Op basis hiervan blijkt een structureel te kort om de vaste activiteiten van de gemeente Urk (Koningsnacht, Koningsdag, Urkerdag, Tentenkampen en Oudejaarsnacht) te bekostigen. Evenementen die passen binnen het karakter en de historie van Urk of die de gemeenschap versterken zijn zeer gewenst. Voor deze evenementen bestaat veel draagvlak onder de inwoners. Zo willen we Urk graag promoten op het gebied van de visserij en moedigen we evenementen aan die sport en gezondheid bevorderen.

Formatie OOV / dienstauto
Al langere tijd wordt aandacht gevraagd voor de beperkte formatie op het gebied van Openbare Orde en Veiligheid (OOV) en Communicatie binnen onze organisatie. De gebeurtenissen van de afgelopen maanden hebben dit benadrukt. De voorliggende periode is hiervoor veel extra capaciteit ingehuurd, ook de komende maanden is dit nog nodig. Om voor de toekomst adequaat ondersteuning te kunnen bieden op het gebied van Openbare orde en Veiligheid en Communicatie aan bestuur en organisatie is echter ook een structurele verruiming van de formatie noodzakelijk. Formatie-uitbreiding vanaf 2024 gedeeltelijk gedekt uit stelpost areaalgroei formatie. De aanschaf van een dienstauto is noodzakelijk vanwege steeds groter wordende grondgebied om te controleren en uitbreiding van controletaken op grond van APV.

Formatie Handhaving
Uw raad heeft vorig jaar in een motie (24sept2020) aangegeven dat het niet goed is dat we minder toezichthouders/ BOA's hebben dan dat er volgens het HUP is vereist. In 2020 kwamen we nog 1,2 fte tekort en in 2021 is dat 2 fte.

Duurzaamheid
Op basis van onderzoek van de VNG zal het aantal taken op gebied van duurzaamheid de komende jaren toenemen. Momenteel zijn we bijvoorbeeld bezig beleid te maken voor de warmtetransitie. Als dit in de uitvoeringsfase komt zal er extra capaciteit vragen.

Programma Singel
Het plan is oorspronkelijk opgestart vanuit de wens onderhoud aan de weg uit te voeren. In de loop van de tijd is, mede vanuit burgerparticipatie, een aantal elementen toegevoegd aan het programma. Voor het uitvoeren van het volledige programma is een aanzienlijke investering nodig dat niet geheel gedekt kan worden binnen de meerjarenbegroting. Het programma met daarbij een drietal uitgewerkte opties zal binnenkort in de informatiebijeenkomst met de raad aan u worden gepresenteerd.

5. Urk verbindt	beleid	2021	2022	2023	2024	2025
Rekeningresultaat	Wettelijk	-239.046				
Wet op Banenafspraak	Wettelijk			50.000	50.000	50.000
Uitbreiding formatie Communicatie	nieuw	61.000	122.000	122.000	122.000	122.000
Trendmatige ontwikkeling ICT	nieuw	30.600	40.000	26.900	14.400	2.500
Informatieveiligheid	nieuw	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Optimalisatie lokale ICT-infrastructuur	nieuw	50.000	35.000			
Vervanging audiovisuele middelen	nieuw	64.000				52.000
Uitvoeringsplan "Archief op orde"	nieuw	17.400	9.400	9.400	9.400	9.400
Recruitment in DUN-verband	nieuw	7.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Totaal pijler 5		**954**	**236.400**	**238.300**	**225.800**	**265.900**

Wet op de Banenafspraak
Het kabinet wil dat mensen met een arbeidsbeperking vaker een baan bij een 'gewone' werkgever krijgen. Daarom heeft het kabinet de banenafspraak gemaakt in samenwerking met organisaties voor werkgevers en werknemers. Begin 2026 moeten er in totaal 125.000 banen zijn bijgekomen voor mensen met een arbeidsbeperking. Het gaat om 100.000 extra banen bij in het bedrijfsleven. En 25.000 extra banen bij de overheid. Om te voldoen aan de Wet zijn er derhalve binnen onze gemeente extra arbeidsplaatsen nodig.

Versterking Communicatie
Al langere tijd wordt aandacht gevraagd voor de beperkte formatie op het gebied van Communicatie binnen onze organisatie. De gebeurtenissen van de afgelopen maanden hebben dit benadrukt. De voorliggende periode is hiervoor veel extra capaciteit ingehuurd, ook de komende maanden is dit nog nodig. Om voor de toekomst adequaat ondersteuning te kunnen bieden op het gebied van Communicatie aan bestuur en organisatie is echter ook een structurele verruiming van de formatie noodzakelijk. De formatie-uitbreiding kan vanaf 2024 deels gedekt worden uit stelpost Areaalgroei Formatie. De eerste jaren is hier echter een incidentele aanvulling nodig.

Trendmatige ontwikkeling ICT
De jaarlijkse trendmatige stijging van ICT-kosten bestaat uit prijsontwikkeling en areaaluitbreiding (stijging aantal inwoners/medewerkers en technologische ontwikkelingen/wetgeving)
De grote leveranciers (denk aan KPN, Pink Roccade, Microsoft) bepalen hun licentie-structuur mede op basis van het aantal inwoners of het aantal medewerkers. De stijging van het aantal inwoners/medewerkers is ongeveer 1,5%. Gezien de groei van Urk zal dit de komende jaren zeker niet minder zijn.
Ieder jaar vinden er aanpassingen plaats op het applicatielandschap vanwege technologische ontwikkelingen en wetgeving. Deze kosten brengen leveranciers extra in rekening bovenop de jaarlijkse onderhoudskosten.

Informatieveiligheid en optimalisatie ICT-infrastructuur
Op 12 februari 2021 hebben de leden van de VNG (alle gemeenten) in de Bijzondere Algemene Ledenvergadering (BALV) unaniem ingestemd met een resolutie over digitale veiligheid. Om invulling te kunnen geven aan de oproep is gevraagd om voldoende budget vrij te maken in de gemeentelijke begroting.
Uit onderzoek naar onze ICT-infrastructuur is gebleken dat onze primaire en secundaire server en netwerkruimtes niet voldoen aan de daar voor gestelde normen. Deze ruimtes zorgen voor continuïteit en borgen dat de gemeente Urk verbonden blijft met de buitenwereld. Daarom is het van groot belang dat we het hart van ons netwerk op de juiste manier inrichten om de veiligheid en continuïteit te borgen.
Daarnaast moet invulling worden gegeven aan de uitwijk (locatie) in het geval dat de primaire server en netwerkruimte uitvalt door een calamiteit.

Vervanging audiovisuele middelen
In het verleden zijn de audiovisuele middelen in de vergaderruimtes los van elkaar aangeschaft. Er is geen sprake van standaardisatie en de apparatuur voldoet niet meer aan de huidige eisen. Om de bedrijfsvoering te continueren moet deze worden vervangen. In het verleden is hier geen budget voor geraamd.

Uitvoeringsplan Archief op orde
Met onze toezichthouder (de provincie) zijn vorig jaar afspraken gemaakt over het versterken van het archiefbeheer. Voor het nakomen van deze afspraken zijn extra middelen noodzakelijk. Zo moet wegens het niet voldoen van onze archiefruimte een deel van ons fysieke archief tijdelijk elders ondergebracht worden en moet een extra investering plaatsvinden voor het beheer van het digitale archief.

Recruitment in DUN-verband
Begin 2019 zijn de DUN gemeenten en het Waterschap Zuiderzeeland een verkenning gestart over het inzetten van een regionale recruiter. Per september 2019 een regionale recruiter gestart in een pilot tot met september 2021. Regionaal heeft de recruiter gewerkt aan recruitment, het lokale werkgeversmerk (Employer branding) en de samenwerking in Flevoland. De DUN-gemeenten en het Waterschap willen de werkzaamheden graag in 2022 en volgende jaren continueren.

1.5 TOTAALOVERZICHT

Onderstaand wordt een samenvatting weergegeven van de punten 1.2 tot en met 1.4, waaruit het begrotingsperspectief in meerjarenperspectief blijkt.

Begrotingsperspectief	2021	2022	2023	2024	2025
Actueel begrotingssaldo (1.2)	595.319	459.787	498.752	466.754	466.754
Autonome ontwikkelingen (1.3)			-325.275	-657.600	-1.044.161
Aanvaard en wettelijk (1.4)	-239.046	20.000	174.500	180.500	171.500
Tussenstelling (begrotingssaldo o.b.v. aanvaard)	*356.274*	*479.787*	*347.977*	*-10.346*	*-405.907*
Nieuw beleid (1.4)	332.500	574.650	526.550	310.558	350.658
Totaal begrotingsperspectief	**688.774**	**1.054.437**	**874.527**	**300.212**	**-55.249**

De algemene reserve wordt ingezet om de tussenliggende jaren te egaliseren (+ = toevoeging / - = onttrekking).

Verloop algemene reserve i.v.m. egalisering	2021	2022	2023	2024
stand voor 1e tussenrapportage	-5.092.149	-4.403.376	-3.348.939	-2.474.412
Saldi begrotingsperspectief	688.774	1.054.437	874.527	300.212
Stand na Kadernota	-4.403.376	-3.348.939	-2.474.412	-2.174.200

Conclusie
Deze kadernota geeft het perspectief op dit moment en fungeert als richtlijn van uw raad aan ons college tot opstelling van de begroting. Bij het opstellen van de begroting zullen uiteraard de dan geldende ontwikkelingen, van met name de uitkering gemeentefonds, betrokken worden.

1.6 Gerealiseerde beleid

Hieronder volgt een opsomming van beleidsuitvoeringen welke bij voorgaande kadernota's zijn gerealiseerd. Voor de groen gearceerde beleidsuitvoeringen moet nog definitief beleid worden gevormd.

Gerealiseerd voorgaande kadernota's	2021	2022	2023	2024	2025
Kadernota 2021					
Areaal formatie 2fte per jaar				158.799	158.799
Opleidingsbudget naar 2%	83.910	83.910	83.910	83.910	83.910
Formatie-uitbreiding teamleiders 3fte	340.000	340.000	340.000	340.000	340.000
Bijstelling budget Bijzonder Activiteiten		10.000	10.000	10.000	10.000
Uitvoeringswet Algemene Verordening Gegevensbescherming (UAVG)		8.000	8.000	8.000	8.000
Kadernota 2020					
Werkbudget uitvoering cultuurnota			15.000	15.000	15.000
Budget t.b.v. 0,5 formatie cultuurbeleidsmedewerker			40.000	40.000	40.000
Extra dekking kapitaallasten t.b.v. Sportboulevard			5.000	5.000	5.000
Verhoging gemeentelijke bijdrage Veiligheidsregio. Betreft 50% van de maximale variant vanaf 2020. Taakstellend wordt de regio dus 50% bezuiniging meegegeven.			106.779	106.779	106.779
Budget t.b.v. 1,0 fte medewerker DIV			38.865	41.965	43.540
Budget t.b.v. 1,0 fte Beleidsmedewerker P&C (2 jr.)				89.000	89.000
Budget t.b.v. 1,0 fte Beleidsmedewerker grondzaken					78.000
Budget t.b.v. 0,5 fte Bode/kantine			17.830	18.450	19.235
Budget t.b.v. 0,5 fte bestuurssecretaresse			27.500	27.500	27.500
Budget t.b.v. 0,8 fte P&O-adviseur			72.250	72.250	72.250
Budget t.b.v. 0,5 fte Toezichthouder/verkeer en vervoer			26.700	27.600	28.500
Kadernota 2019					
Onderwijs/bewegingsonderwijs; uitbreiding en aanpassing normvergoeding					300.000
Maatregelen inzake stimulering duurzaamheid			50.000	75.000	100.000
Op weg naar duurzaamheidsbeleid op Urk		50.000	50.000	50.000	50.000
3e brug (tlv algemene middelen) incl. ontsluiting wijk				108.156	108.156
Ontsluiting wijk Zeeheldenwijk				100.000	100.000
Busplein (bevorderen bereikbaarheid)			52.000	52.000	52.000
Wethouders naar volledige formatie		46.162	46.162	46.162	46.162
Huisvesting, inclusief maatschappelijke voorzieningen			75.000	75.000	75.000
Ver-/nieuwbouw brandweerkazerne			200.000	200.000	200.000
Subsidiëring SUP			40.000	40.000	40.000
Regio Zwolle		30.000	30.000	30.000	30.000
Revitalisering bestaand gebied		50.000	50.000	50.000	50.000
Kadernota 2018					
Bijdrage VRF		15.815	27.710	39.794	39.794
Beheer Port of Urk		10.000	10.000	10.000	10.000
Projectkosten ontwikkeling Buitendijkse haven		100.000	100.000	100.000	100.000
Informatie Beleidsplan 2017-2020		160.000	162.000	162.000	162.000
Extra raadszetels (2)		25.000	25.000	25.000	25.000
Generatiepact fondsvorming	882.400				
Cultuurhistorische projecten		15.000	15.000	15.000	15.000
Kruising Rotholm - Vlaak	300.000				
Vorming Fonds nieuwe projecten	500.000				
Extra jaar korting op combinatieaanslag		100.000			
Palenscherm	750.000				
Archiefbeheer verbeterpunten	81.500				

2. ONTWIKKELINGEN VIJF PIJLERS/PROGRAMMA'S

2.1 URK MIT EENKANGER

Inhoud en doelstelling
De sociale infrastructuur op Urk staat. De toegang tot ondersteuning is laagdrempelig en integraal. Belangrijk is dat de ondersteuning die u ontvangt, ook helpt.

Urk kent een krachtige basis van informele zorg met veel vrijwilligers, mantelzorgers en inzet vanuit de kerken. De cultuur is sterk op gemeenschap gericht, waarbij meedoen en werken de norm is. Het omzien naar elkaar leidt tot een haast organisch vangnet voor de meest kwetsbaren in de samenleving. Dit sterke punt is – zoals overal - ook een kwetsbaar punt. Veranderingen in de samenleving roepen de vraag op of de kracht van Urk duurzaam is naar de toekomst toe. Hoewel de hechte samenleving eraan bijdraagt dat problemen sneller in beeld zijn, geldt er als tegenkracht dat hulpvragen door de cultuur van maar doorgaan in een (te) laat stadium bij hulpverleners terechtkomen.

Urk groeit de komende jaren van 21.000 tot 27.000 inwoners in 2040. De helft van de bevolking is onder de 25 jaar en blijft grotendeels op Urk wonen. Het blijft dan een uitdaging om ondanks de groei de betrokkenheid vast te houden en blijvend te werken aan een gezonde en positieve samenleving.

Op onderdelen wordt daarvoor de regionale samenwerking opgezocht. Als leidraad voor de samenwerking geldt: "Samenwerking met als doel meerwaarde te realiseren voor onze inwoners en partners in relatie tot de opgaven waar we lokaal allemaal voor staan".

Wettelijke ontwikkelingen
Het uitvoeren van de taken en verantwoordelijkheden binnen het sociale domein: Jeugdwet, WMO, Participatiewet, Schuldhulpverlening, (Passend) Onderwijs, Leerplicht.

Maatschappelijke opgaven

Nederlandse overheid

- Merkbaar beter in het sociaal domein (opgave 5)
- Nederland en Migrant goed voorbereid (opgave 6)
- Problematische schulden voorkomen en oplossen (opgave 7)
- Overkoepelde thema's (opgave 10)

Urk

- Het welzijn van de inwoners. Niemand mag buiten de boot vallen, maar zorg moet toegankelijk zijn voor iedereen die het zo hard nodig heeft;
- Manifest Waardig Ouder worden;
- Gezonde leefstijl.

Wat willen we bereiken en wat gaan we ervoor doen?

Maatschappelijke effecten	Beleidsuitvoering	Looptijd	Fase (jaar 2022)	B/K
Op Urk is de basis op orde	1. IJslands preventiemodel #Durf!	2022-2025	Realisatie	B
	2. Sportakkoord op zoek naar activiteiten	2021-2022	Afsluiting	B
	3. Opstellen lokaal preventieakkoord	2021-2022	Afsluiting	B
	4. Doorontwikkeling jeugdwerk en verslavingszorg	2021-2022	Afsluiting	B
We passen op elkaar	5. Sluitende keten Geweld hoort nergens thuis	2021-2022	Afsluiting	B
	6. Inrichten van efficiënte en effectieve Jeugdbeschermingsketen	2021-2022	Afsluiting	B

Helpen waar nodig	7. Aanbesteding taken Sociaal Domein	2021-2022	Afsluiting	B
	8. Beleidskader WMO / Jeugdzorg	2021-2022	Afsluiting	B
	9. Implementatie Nieuwe Inburgeringswet	2022-2023	Realisatie	B
	10. Cliëntondersteuning Participatie vormgeven	2021-2022	Afsluiting	B
	11. Keten (nog meer) op orde in de Jeugd GGZ	2021-2022	Afsluiting	B
	12. Samenwerking Jeugdhulp met Verblijf op basis van NvO	2021-2022	Afsluiting	B
En blijven in verbinding	13. Faciliteren campagne vaccinatiegraad (regionaal/lokaal)	2021-2022	Afsluiting	B
	14. Sociaal Domein in de Omgevingswet	2021-2022	Realisatie	B

NB: Het Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein 2022 wordt in het 4e kwartaal 2021 opgesteld. Mogelijke wijzigingen kunnen nog hieruit voortvloeien.

2.2 URK LEERT

Inhoud en doelstelling
Voor een bloeiende economie is een brede ontwikkeling en kennis nodig. Het opleidingsniveau van de beroepsbevolking bepaalt in belangrijke mate de (regionale) economische groei.
De verwachting is dat de potentiële beroepsbevolking in Urk de komende twee decennia van 10.800 (2017) naar 13.100 gaat. Terwijl de beroepsbevolking in Flevoland met gemiddeld 2 procent krimpt en landelijke zelfs met 7 procent. Daarmee heeft Urk een stevige troefkaart in handen waarmee haar positie in de regio, maar ook landelijk kan worden verstevigd.

Het uitgangspunt blijft dat inwoners, maar vooral jeugdigen, gezond en veilig kunnen opgroeien, hun talenten ontwikkelen op school, thuis en in hun vrije tijd en participeren naar vermogen.

Wettelijke ontwikkelingen
- Het uitvoeren van de leerplichtwet
- Invulling geven aan het Onderwijsachterstandenbeleid (GOA)
- Borgen Harmonisatie kortdurende peuteropvang
- Terugdringen laaggeletterdheid
- Uitvoering vluchtelingenbeleid
- Vroeg en voorschoolse educatie

Maatschappelijke opgaven

Nederlandse overheid
- Nederland en Migrant goed voorbereid (opgave 6)
- Problematische schulden voorkomen en oplossen (opgave 7)

Urk
- De economie verder diversifiëren (opgave 2)
- Samenhang en samenwerking in de regio versterken (opgave 6)

Wat willen we bereiken en wat gaan we ervoor doen?

Maatschappelijke effecten	Beleidsuitvoering	Looptijd	Fase (jaar 2022)	B/K
Behouden arbeidspotentieel	1. Maritieme Campus (Regio Deal NF)	2022-2023	Realisatie	B
	2. Voucherregelingen (Regio Deal NF; 2e tranche)	2022-2023	Afsluiting	B
	3. Lokale Human Capital Agenda	2022-2023	Realisatie	B
Op Urk is de basis op orde	4. Schoolgebouw Zeeheldenwijk	2022-2023	Realisatie	B

2.3 URK WERKT

Inhoud en doelstelling
Het bevorderen van de economische bedrijvigheid en werkgelegenheid op Urk als basis voor een samenleving die zich kenmerkt door sociale cohesie en onderlinge hulp bij zelfredzaamheid.

We werken aan versterking van de economie en werkgelegenheid van Urk. We richten ons daarbij op versterking van de bestaande economische structuur én investeren op nieuwe kansrijke economische sectoren. Maritieme sector en 'Urk is vis' zijn daarbij de speerpunten. Doel daarbij is om voldoende werkgelegenheid te kunnen bieden aan al onze inwoners, ongeacht opleidingsniveau en zowel nu als in de toekomst.
Bij een groeiende gemeente horen ook voldoende goede voorzieningen, die Urk aantrekkelijk maken voor bedrijven, bewoners en bezoekers. Aanwezigheid van de benodigde toeristische infrastructuur met voldoende hotels en horeca. De verwachte bezoekersgroei moet goed worden gefaciliteerd en we willen zorgen voor een aantrekkelijke, gastvrije, persoonlijke en schone gemeente. Een gezond woon-, leef- en vestigingsklimaat hoort daarbij.

Het ruimtelijk ontwikkelen en (her)inrichten) van het grondgebied op basis van de groei en samenstelling van de bevolking en bedrijven. Revitalisering van bestaande bedrijventerreinen en herontwikkelingen in de woningbouw vinden plaats in goed overleg met het bedrijfsleven en onze inwoners.

Urk nodigt partners uit om samen met ons te investeren in een duurzame economie. Bedrijven en kennisinstellingen kunnen nieuwe en innovatieve producten en diensten ontwikkelen om Urk duurzamer en nog aantrekkelijker te maken. Wij leveren onze bijdrage aan de groei via de investeringsimpuls.

Wettelijke ontwikkelingen
Als gevolg van de wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (verder afgekort: WKB) zal de preventieve toets van Bouw- & Woningtoezicht (BWT) komen te vervallen als het gaat om de bouwtechnische voorschriften en het toezicht daarop tijdens de bouw. Deze taken en verantwoordelijkheden draagt de overheid over aan de private markt. De gevolgen van deze wetswijziging voor zowel de leges als de gemeentelijke organisatie zullen nader op een rij worden gezet. Invoering loopt parallel met de invoering van de Omgevingswet.

Maatschappelijke opgaven

Nederlandse overheid
- Samen aan de slag voor het klimaat (opgave 1)
- Toekomstbestendig wonen (opgave 2)
- Regionale economie als versneller (opgave 3)

Gemeente Urk
- Goed schaken op twee borden: groei accommoderen én verbeteren (opgave 1)
- De economie verder diversifiëren (opgave 2)
- Verbeteren van de bereikbaarheid (opgave 3)
- Versnellingen en intensiveringen in de duurzaamheidstransitie (opgave 5)
- Samenhang en samenwerking in de regio versterken (opgave 6)

Wat willen we bereiken en wat gaan we ervoor doen?

Maatschappelijke effecten	Beleidsuitvoering	Looptijd	Fase (jaar 2022)	B/K
Voldoende en passende vestigingsruimte (kwantiteit en kwaliteit)	1. Haven Port of Urk (inpassingsplan MSNF)	2022-2025	Realisatie	B
	2. Bedrijventerrein Port of Urk	2022-2041	Realisatie	B
	3. Herontwikkeling locatie Westgat	2022	Afsluiting	B
	4. Herontwikkelingslocatie Lemsterhoek	2022-2023	Realisatie	B
	5. Herhuisvesting supermarkt Boni	2022-2023	Realisatie	B
Sterk ondernemings- en vestigingsklimaat	6. Sluis Kornwerderzand	2022-2023	Voorbereiding	B
	7. Herstructurering IJsselmeervisserij (Regio Deal NF)	2022-2023	Realisatie	B
	8. Nota Economische Zaken	2022	Afsluiting	B
Innovatief en duurzaam	9. Verduurzaming bedrijventerrein en innovatie (Regio Deal NF)	2022-2023	Ontwerp	B
	10. Nota strategische verwervingen	2022	Afsluiting	B
	11. Nota kostenverhaal - nota bovenwijkse voorzieningen	2022	Afsluiting	B

3.4 URK LEEFT

Inhoud en doelstelling
Samen met onze inwoners zorgen voor een goede kwaliteit van de openbare leefomgeving waardoor het prettig wonen en recreëren is op Urk. Om aantrekkelijk te zijn en te blijven, is de kwaliteit van de woningvoorraad van belang. Belangrijk is het voorzien in voldoende woningen die voldoen aan duurzaamheid, wooncomfort en veiligheidseisen, rekening houdend met de verschillende doelgroepen. Door de veranderende bevolkingssamenstelling en de veranderde woonwensen is het van belang om zeer vraag gestuurd te ontwikkelen.

Duurzaamheid krijgt een steeds een prominentere plaats binnen alle beleidsterreinen. Ook de komende jaren zullen de nodige duurzaamheidsprojecten geïnitieerd moeten worden en zullen we bedrijven en bewoners actief moeten informeren, verleiden en inspireren om bij te dragen aan de duurzaamheids-doelstellingen voor Urk. Vanuit de duurzaamheidsvisie is het nodig te komen tot een duurzaamheidsfonds om vandaaruit de werkzaamheden in gang te zetten.

Wij werken aan het schoon, heel en veilig houden van de openbare ruimte. Het beheer van de openbare ruimte wordt integraal uitgevoerd. Wegen, groen en water worden als één geheel gezien. Waarbij rekening wordt gehouden met de belevingswaarde en de functionele kwaliteiten van de openbare ruimte. Ook het terugdringen van afval en het bevorderen van hergebruik van grondstoffen heeft een hoge prioriteit. We doen dit alles in maximale verbondenheid met onze inwoners.

Op Urk werken we samen aan een omgeving waar mensen veilig zijn en zich veilig voelen. Bestrijden ondermijning is een serieus aandachtspunt. Net als het borgen van maatschappelijke voorzieningen in de nieuwe wijken.

Wettelijke ontwikkelingen
De uitvoeringspraktijk van politie, justitie en gemeente op het terrein van openbare orde en veiligheid verandert sterk door de komst van nieuwe wet- en regelgeving. De rol en verantwoordelijkheden van de gemeente op het terrein van veiligheid nemen toe, zoals blijkt uit de aandacht voor toezicht en handhaving. De gemeente wil de wet- en regelgeving correct toepassen en uitvoeren.

Maatschappelijke opgaven

Nederlandse overheid
- Samen aan de slag voor het klimaat (opgave 1)
- Naar een vitaal platteland (opgave 4)
- Overkoepelende thema's (opgave 10)

Gemeente Urk
- Goed schaken op twee borden: groei accommoderen én verbeteren (opgave 1)
- Het bestrijden van ondermijning (opgave 4)
- Versnellingen en intensiveringen in de duurzaamheidstransitie (opgave 5)
- Nederland Gasloos 2050
- Klimaat adaptatie

Wat willen we bereiken en wat gaan we ervoor doen?

Maatschappelijke effecten	Beleidsuitvoering	Looptijd	Fase (jaar 2022)	B/K
Voldoende en passende woningaanbod	1. Oranjewijk	2022-2024	Realisatie	B
	2. Zeeheldenwijk	2022-2040	Realisatie	B
	3. Huisvesting arbeidsmigranten	2022-2023	Definitie	
	4. Bijdrage Urk in het kader extra 100.000 woningen (motie Koerhuis)	2022-2050	Initiatief	
	5. Visie herontwikkeling locatie Noorderzand	2022	Realisatie	B
	6. Actualisatie woonvisie	2022	Afsluiting	B
Leefbare, veilige en duurzame omgeving	7. Implementatie Nieuwe Omgevingswet	2022-2029	Voorbereiding	K
	8. Warmtenet Zeeheldenwijk	2022-2024	Realisatie	B
	9. Brandweerkazerne	2022-2023	Realisatie	B
	10. Doorontwikkeling afvalinzamelingsysteem i.c.m. stabilisering afvalstoffenheffing	2022-2023	Realisatie	B
	11. Herinrichting Singel	2022-2023	Realisatie	B/K
	12. Uitbreiding begraafplaats 'De Vormt'	2022	Afsluiting	
	13. Huisvestingsopgave wonen met zorg	2022	Realisatie	B
	14. Inclusieve samenleving	2022	Voorbereiding	B
Betere fysieke bereikbaarheid en doorstroming	15. Verkeersinfrastructuur: domineesweg/randweg	2022-2030	Initiatief	
	16. Verbetering Openbaar Vervoer (2 haltevoorzieningen)	2022-2023	Voorbereiding	B
	17. Herstructurering dorpsingang	2022-2023	Definitie	
	18. Michiel de Ruyter Allee	2022-2023	Realisatie	B
	19. Reconstructie Urkerweg	2022-2023	Realisatie	B
	20. Michiel de Ruyterbrug	2022-2023	Realisatie	B
	21. Vaarduiker Oranjewijk, Zeeheldenwijk	2022-2023	Realisatie	B
Behouden Urker cultuur en bezienswaardigheden	22. Haveninrichting (visueel aantrekkelijk)	2022-2023	Voorbereiding	
Passend sport- en recreatie-stimuleringsaanbod	23. Sporthal Zeeheldenwijk	2022-2023	Ontwerp	B
	24. Heroriëntatie accommodatiebeleid/-visie op gemeentelijke sportgebouwen	2022	Afsluiting	B

2.5 URK VERBINDT

Inhoud en doelstelling
Kenmerkend voor Urk is de hoge mate van maatschappelijke participatie. Bestuur en organisatie, burgers, bedrijven en ketenpartners zoeken verbinding onderling en met elkaar. Iedereen levert zijn of haar bijdrage aan de slagkracht van de gemeente.
Nieuwe mogelijkheden voor communicatie en voor het aanvragen van diensten en producten vraagt een digitale volwassenheid. Een doorontwikkeling van de organisatie en ICT-middelen vindt plaats om een optimale dienstverlening te waarborgen.
Gemeenten worden geconfronteerd met ‘een verandering van tijdperken’ in plaats van ‘een tijdperk van verandering’. Van een hiërarchische top-down samenleving gaan we naar een netwerkmaatschappij. Dit vraagt goed bestuur, toekomstbestendige organisatie en passend en gezamenlijk beleid met betreffende ketenpartners. Gemeente Urk werkt op tal van terreinen samen met andere gemeenten, provincies, bedrijven en maatschappelijke instellingen. Ook participatie van inwoners en bedrijven speelt hierbij een belangrijke rol.
Er wordt ingezet op een intensievere samenwerking met de regio. Samen met de buurgemeenten Dronten en NOP zoekt Urk nadrukkelijk de samenwerking met provincie Flevoland en regio Zwolle.
Om de burgers betrouwbaar te kunnen bedienen is langdurige stabiliteit in de gemeentefinanciën noodzakelijk (en) om maatschappelijke opgaven met de juiste democratische afweging op te kunnen pakken, is financiële armslag noodzakelijk. Een sluitende begroting voorzien van een meerjarenraming die in evenwicht is. Ook de jaarrekening behoort in evenwicht te zijn. Daarbij voldoen we aan de richtlijnen van de begrotingscirculaire van de provincie Flevoland. Verder is het streven om de woonlasten nabij het landelijke gemiddelde te brengen. Dit vraagt samenwerking met en inzet van onze burgers.

Wettelijke ontwikkelingen
Burgers en bedrijven moeten gemakkelijker online zaken kunnen doen met de overheid. Uitbreiding van het digitale dienstenpakket verhoogt de efficiency en vermindert de regeldruk. Daarbij staat bij de overheid één ding voorop: gegevens van burgers moeten goed beschermd zijn. In de praktijk betekent dit dat kosten zullen toenemen.
In 2022 zal de Omgevingswet vermoedelijk in werking treden. Met de Omgevingswet wordt het huidige stelsel van ruimtelijke regels volledig herzien. De Omgevingswet bundelt de wetgeving en regels voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. En regelt daarmee het beheer en de ontwikkeling van de leefomgeving.
Het vraagt om een heel andere werk- en denkwijze van overheden, burgers en bedrijven. Open, samenhangend, flexibel, uitnodigend en innovatief zijn daarbij de kernwoorden. Door minder en overzichtelijke regels, meer ruimte voor initiatieven en lokaal maatwerk en het geven en vragen van vertrouwen. Daarbij moet het doel van een initiatief in de fysieke leefomgeving centraal staan in plaats van de vraag: ‘mag het wel?’.
Al deze veranderingen zullen invloed hebben op de rol van de gemeenteraad, de rol van het college en de ambtelijke organisatie van de gemeente Urk. In 2022 en verder wordt doorgewerkt aan de transformatie naar een organisatie die is toegesneden op de nieuwe wet. Dit vraagt een forse inspanning. In het spoorboekje Omgevingswet zijn voor 2021 en 2022 concrete doelen benoemd.

Maatschappelijke opgaven

Nederlandse overheid
- Goed openbaar bestuur in een veranderende samenleving (opgave 8)
- Passende financiële verhoudingen (opgave 9)
- Overkoepelde thema’s (opgave 10)

Gemeente Urk
- Goed schaken op twee borden: groei accommoderen én verbeteren (opgave 1)
- Het bestrijden van ondermijning (opgave 4)
- Versnellingen en intensiveringen in de duurzaamheidstransitie (opgave 5)
- Samenhang en samenwerking in de regio versterken (opgave 6)

Wat willen we bereiken en wat gaan we ervoor doen?

Maatschappelijke effecten	Beleidsuitvoering	Looptijd	Fase (jaar 2022)	B/K
Sterk bestuur	1. Samenwerking binnen Flevoland	2022 (doorl.)	Realisatie	B
	2. Samenwerking regio Zwolle	2022 (doorl.)	Realisatie	B
	3. Interbestuurlijk Toezicht	2022 (doorl.)	Realisatie	B
	4. Planning- en controlcyclus	2022 (doorl.)	Realisatie	B
	5. Het doorontwikkelen organisatie	2022-2024	Realisatie	B
	6. Strategisch personeelsplan	2022	Afsluiting	B
Participerende samenleving	7. Burgerparticipatie (Omgevingsvisie)	2022-2023	Realisatie	B
	8. ZZL subsidies en projecten (aanvraag ontsluitingsweg)	2022	Afsluiting	B
	9. Leader-projecten (2 projecten)	2022-2023	Realisatie	B
Klantgedreven dienstverlening (samen, slim, snel en soepel)	10. Uitvoeringsplan 2022/2023 Informatiebeleid	2022-2023	Realisatie	B
	11. Informatievoorziening (zaakgericht werken / archief)	2022-2024	Realisatie	B/K

3. ONTWIKKELINGEN PARAGRAFEN

3.1 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEHEERSING

Risico-inventarisatie
Een risico is de onzekerheid (kans) dat een gebeurtenis met (negatieve) gevolgen zich voordoet. Risicomanagement komt dus op de eerste plaats. Pas als een risico, ondanks de inspanningen op het gebied van risicomanagement, toch optreedt en negatieve financiële gevolgen heeft voor de gemeente, dan komt het weerstandsvermogen in beeld. Het weerstandsvermogen (beschikbare weerstandscapaciteit) wordt gerelateerd aan de benodigde weerstandscapaciteit welke wordt berekend aan de hand van het totaal van de geïnventariseerde en gekwantificeerde risico's.

Actuele risico's
In de begroting worden de risico's van de gemeente Urk op een rij gezet en ingedeeld in de volgende risicocategorieën:

- Algemeen
- Concreet
- Specifiek

Uitgangspunt bij het bepalen van de risico's is het gegeven dat ze nooit allemaal tegelijk en met een maximale omvang zullen optreden. In een risicoprofiel van meerdere risico's is het ondenkbaar dat ze tegelijk in één jaar zullen optreden. Sommige risico's zullen zich nooit voordoen, terwijl andere zich echter in hun maximale omvang manifesteren.
In dit hoofdstuk worden allereerst de algemene risico's zoveel mogelijk in beeld gebracht. Voor algemene risico's worden in de regel geen afzonderlijke reserves aangehouden. De concrete risico's zijn in principe zoveel mogelijk gedekt door de aanwezige reserves en voorzieningen. De nadruk zal voor de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit op de gemeente specifieke risico's komen te liggen.

De risico´s die er in deze kadernota worden uitgelicht, zijn:

- Economische conjunctuur / Coronavirus
  De economisch conjunctuur leek goed tot het moment Coronavirus zijn intrede deed. Het is op dit moment onmogelijk te bepalen hoe groot de financiële impact zal zijn. Wij monitoren onze risico's en die van onze stakeholders voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren. Voorzichtigheid blijft geboden.
  Een langdurige recessie heeft gevolgen voor de gemeentebegroting. Met name aan de opbrengstenkant brengt dit risico's met zich mee. Te denken valt aan de lagere opbrengsten wegens: grondverkopen, leges bouwactiviteiten, verhuur van gronden en gebouwen, etc.

- Grondverkopen (grondexploitatie)
  De woningbouw verloopt vooralsnog goed. De verwachting is dat er eind 2022 de eerste kavels in Zeeheldenwijk worden verkocht. Uitgeefbare bedrijfsgrond is zeer beperkt. Het complex Zwolse Hoek 5 telt nog enkele kavels. Het wordt nog een hele uitdaging om het nieuwe bedrijventerrein Port of Urk conform de planning te realiseren.

- Het bestemmingsplan Port of Urk is in de raad van 18 februari 2021 vastgesteld en is inmiddels onherroepelijk. De voorbereidingen voor het bouwrijpmaken zijn in volle gang. In de raad van 8 april 2021 is de grondexploitatie vastgesteld. Het verwachtte verlies is teruggebracht van € 3.308.000 naar € 1.363.000. De verliesvoorziening is aangepast.

- Programma Aanpak Stikstof (PAS)
  Veel bouwplannen sneuvelden de afgelopen periode als gevolg van de uitspraak Raad van State met betrekking tot de Programmatische Aanpak Stikstof. Het stikstofprobleem zien we voorlopig als een risico en niet als een feit. De extra gevolgen brengen wij in beeld. Het mogelijk risico wordt gekwantificeerd en meegenomen in de risicoparagraaf van het project. Dit zal leiden tot het verhogen van het risicoprofiel per project, maar niet direct de financiële waardering van gronden.

- Renteontwikkelingen
  Door de recessie en onrust op de financiële markten schommelen de rentetarieven nogal. De gemeente loopt hier risico. De door ons gehanteerde algemene rekenrente voor investeringen is voor 2021 vooralsnog gesteld op 1,7%. De door te berekenen rente aan de grondexploitaties is vastgesteld op 1,4%. De percentages zijn de laatste jaren behoorlijk verlaagd. Dit is enerzijds ingegeven door opmerkingen van de toezichthouder (provincie Flevoland) en anderzijds de nieuwe BBV richtlijnen op dit gebied.

- Algemene uitkering uit het Gemeentefonds.
  De uitkomst van de herverdeling is bekend en ligt momenteel voor advies bij de Raad voor het Openbaar bestuur. Daarna zal ook nog de VNG worden geconsulteerd. Na afronding van de besluitvorming door het volgend kabinet vindt zo spoedig mogelijk de verwerking in de circulaire van het gemeentefonds plaats. De herverdeeleffecten zullen op dat moment definitief worden vastgesteld. Als ingangsjaar staat nog steeds 2023. De voorlopige uitkomst is dat wij een voordeelgemeente zijn, zowel in het sociale als in het klassieke domein en wel in het bovenste segment (€ 174 per inwoner). Maar het noorden van ons land kent echter vele nadeelgemeenten. Het risico is reëel dat er toch nog wat aanpassingen gedaan worden dan wel tijdelijk extra steun wordt verleend aan de grootste nadeelgemeenten in de vorm van een fonds, dat uit het gemeentefonds zal moeten worden bekostigd. Vooralsnog hebben wij gemeend het geëigende ingroeimodel van € 15 per inwoner, cumulatief per jaar te kunnen toepassen vanaf 2023.

- EMU-norm
  Bij overschrijding van de norm van 3% kan de minister boetes opleggen. Dit is gebaseerd op het voorstel betreffende de Wet HOF. VNG adviseert bij het opstellen van de begroting naast het sluiten van baten en lasten niet op de individuele referentiewaarde voor het EMU-saldo te letten maar op de ontwikkeling van de hoogte van de gemeenteschuld.

- Majeure investeringen
  Opgaven en uitdagingen liggen de komende jaren zowel op het terrein van wonen als werken. Om antwoord te kunnen geven op de blijvende en toenemende vraag naar woningen (Zeeheldenwijk), moet Urk fors investeren. Daarnaast wordt Urk gevraagd haar bijdrage te doen in de economische ontwikkeling van Noordelijk Flevoland (Buitendijkse haven en bedrijventerrein). Bijdragen in de uitbreiding en verbeteringen van de infrastructuur (o.a. randweg) is in deze kadernota geen rekening gehouden.

- Beheersplannen
  Het beheer openbare ruimte is sinds 2017 vervat in het vastgestelde plan Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR). In combinatie met het rioolbeheerplan en het vervangingsplan openbare verlichting wordt over iedere nieuwe begrotingscyclus van 4 jaar op basis van inspectie bezien binnen welke wijken onderhoud en of rehabilitatie van wegdelen aan de orde is. Op deze manier worden de beschikbare middelen effectief ingezet. De overige beheer-/vervangingsplannen worden jaarlijks geactualiseerd. Het is de bedoeling dat binnenkort enkele beheerplannen in z'n totaliteit worden herzien.

- Sociaal domein
  De budgetten binnen het sociale domein staan onder druk. Er is een toename van (dure) zorgvraag waar te nemen. Bij een dergelijke tendens dreigen daarom in meerjarenperspectief forse overschrijdingen. Incidenteel kunnen tekorten vanuit de reserve Sociaal Domein gedekt worden. Dat de reserve dan blijvend over voldoende middelen moet beschikken mag als vanzelfsprekend worden beschouwd. Structurele dekking vanuit de reserve is echter niet mogelijk en ook niet toegestaan. In hoofdstuk 3.4 is een aantal risico's benoemd.

- Vennootschapsbelasting
  Gemeenten en andere overheden betalen vennootschapsbelasting (Vpb) over de winst die ze met hun ondernemingsactiviteiten maken. Gemeente Urk is nagegaan in hoeverre zij belastingplichtig is. Met medewerking van een adviesbureau zijn alle activiteiten doorgelopen en beoordeeld. Omdat er bij het grondbedrijf Urk winst wordt gemaakt is gemeente Urk belastingplicht bij dit onderdeel. Met de belastingdienst is er medio 2021 een vaststellingsovereenkomst aangegaan, die ook voor 2022 en volgende jaren geldt.

- Claims
  Op 28 april 2021 heeft Rechtbank Rotterdam het vonnis uitgesproken over de aansprakelijkheid voor de schade die op 3 januari 2018 is ontstaan door het losslaan van de 'VerhalenArk'. Rechtbank stelt vast dat gemeente Urk ten tijde van bijzondere weersomstandigheden als toezichthouder tekort is geschoten en een ondeugdelijke ligplaats heeft aangeboden. De aansprakelijkheid is voor 70% aan de gemeente Urk toe te rekenen en voor 30% voor de eigenaar van de Ark. Tegen het vonnis kan hoger beroep worden ingesteld. Op dit moment is nog niet te bepalen welk bedrag voor rekening van de gemeente Urk komt. Indien beide partijen instemmen met het vonnis zal het afwikkelingsproces van ingediende claims naar verwachting een periode van 1 tot 2 jaar in beslag nemen.

3.2 GRONDBELEID

Urk maakt gebruik van situationeel grondbeleid met een actieve basis. Dit uitgangspunt is vastgelegd in de Kadernota Grondbeleid 2020-2024. Situationeel grondbeleid biedt de gemeente de vrijheid om per situatie het grondbeleid toe te passen dat het meest geschikt is. Voor uitleglocaties heeft de gemeente Urk gekozen voor actief grondbeleid. Maar faciliterend grondpolitiek wordt bij voorbaat niet uitgesloten. Zeker niet bij “binnenstedelijke’ (her)ontwikkelingen.

Bij actief grondpolitiek ontstaan risico´s. Binnen de gemeentelijke grondexploitaties wordt daarom een algemene reserve aangehouden ter dekking van risico’s en verliezen. De voeding van de algemene reserve grondzaken vindt hoofdzakelijk plaats door voordelige resultaten van grondexploitaties.

Omgevingswet
De omgevingswet is volgens de regering nodig om een aantal redenen. De huidige wetgeving sluit niet meer goed aan op de huidige en toekomstige (ruimtelijke) ontwikkelingen. De huidige regelgeving houdt onvoldoende rekening met onder meer regionale verschillen en de behoefte aan maatwerk in projecten. Het huidige omgevingsrecht is versnipperd en niet inzichtelijk genoeg. Hierbij ligt vooral de nadruk op ruimtelijke ordening terwijl de actualiteit bundeling van alle regelgeving op het gebied van omgevingsbeleid vraagt.

Regels die invloed hebben op grondbeleid zullen via de aanvullingswet grondeigendom Omgevingswet in de Omgevingswet worden opgenomen. Het gaat om de instrumenten die ingrijpen in het eigendomsrecht van de grond: voorkeursrecht, onteigening, herverkaveling en kavelruil in landelijk en stedelijk gebied.

Verder wordt via de aanvullingswet een aantal wijzigingen aangebracht in de bestaande regeling voor het kostenverhaal bij gebiedsontwikkelingen. De regeling kostenverhaal is in hoofdstuk 12 van de omgevingswet opgenomen. Het doel van de wijzigingen is om het kostenverhaal te vereenvoudigen, te verbeteren en flexibeler te maken.

Hierbij moet worden opgemerkt dat de regeling voor kostenverhaal gaat over het verhalen van kosten voor investering in publieke voorzieningen bij private partijen. De regeling gaat niet over de ‘gemeentelijke grondexploitaties’. De gemeentelijke grondexploitatie wordt gereguleerd door het BBV. Naar verwachting zullen de regels van het BBV wel worden aangepast, zodat deze aansluiten bij de omgevingswet. De regelgeving van het BBV sluit op dit moment ook aan de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en Besluit ruimtelijke ordening (Bro).

Port of Urk
Het doel is om een thematisch bedrijventerrein te realiseren dat aansluit bij de te ontwikkelen Maritieme Servicehaven in Urk. De provincie realiseert een Maritieme Servicehaven in Noordelijk Flevoland (Urk) welke een ‘maakhaven’ zal worden. Dat wil zeggen, een haven die zich richt op (internationale) maritieme dienstverlening in de vorm van pitstop-activiteiten, zoals het (af)bouwen van grote jachten, dienstverlening bij waterbouw- en offshore activiteiten en maritieme innovatie en productontwikkeling.

Het binnendijkse maritiem bedrijventerrein sluit aan bij de maritieme servicehaven. Dat wil zeggen dat het bedrijventerrein zich tevens zal richten op de maritieme maakindustrie, maritieme dienstverlening en maritieme innovatie en productontwikkeling. In overeenstemming met het nationaal, provinciaal en gemeentelijk beleid wordt tevens de focus gelegd op een duurzame en klimaatbestendige ontwikkeling die innovatie bevordert. De beoogde toekomstige bedrijven op het binnendijkse bedrijventerrein kunnen in de volgende drie categorieën worden onderverdeeld:

- Bedrijvigheid (visgerelateerd) die in de directe nabijheid van de visafslag gevestigd wil zijn. Voor visgerelateerde bedrijven is het namelijk belangrijk om onderdeel uit te (blijven) maken van het viscluster en zo profiteren van de locatievoordelen die dit cluster met zich meebrengt.
- Spin-off van de Maritieme Servicehaven, bestaande uit bedrijven in het maritieme cluster die in de directe nabijheid van de bedrijvigheid in de buitendijks haven gevestigd willen zijn.
- Bestaande of nieuwe bedrijven afkomstig van Urk, niet specifiek gericht op de maritieme sector.

De gemeenteraad heeft op 18 februari 2021 het bestemmingsplan, exploitatieplan en beeldkwaliteitsplan 'Port of Urk- binnendijks bedrijventerrein' vastgesteld. Deze plannen liggen momenteel ter inzage. De beroepsperiode eindigt op 17 mei 2021. Als er geen beroep wordt ingesteld zal het bestemmingsplan ook onherroepelijk worden. Dan kan ook gestart worden overgaan tot vergunningaanvragen en kan de nieuwebouw van het bedrijventerrein aanvangen. Zonder vertraging kunnen de eerste bedrijfskavels in 2023 verkocht worden.

De provincie Flevoland is direct betrokken bij de ontwikkeling van het binnendijks bedrijventerrein door de provinciale ontwikkeling van de Maritieme Servicehaven, direct grenzend aan de oostzijde van het plangebied van het binnendijks bedrijventerrein. Zowel het binnendijks bedrijventerrein als de Maritieme servicehaven kunnen profiteren van een goede aansluiting (fysiek, maar ook met name economisch) op elkaar. De provincie Flevoland is daarnaast betrokken bij de ontsluiting van het binnendijks bedrijventerrein: de ontsluiting van de maritieme servicehaven zal tenslotte over het binnendijks bedrijventerrein lopen. Goede afstemming is noodzakelijk om een efficiënte ontsluiting van beide plangebieden te realiseren.

Bereikbaarheid Urk
De impact van de groei van Urk reikt verder dan de gemeentegrenzen. Een samenwerking met gemeente Noordoostpolder, tezamen met de provincie Flevoland, is noodzakelijk op het gebied van verkeer en ontsluiting. Provincie Flevoland en de gemeenten Urk en Noordoospolder hebben in 2020 een verkenning laten uitvoeren naar een nieuwe ontsluitingsweg Urk. De belangrijkste conclusies uit dit onderzoek is dat een nieuwe ontsluitingsweg nodig is. De huidige ontsluitingsweg (Domineesweg) zal mede door de groei van Urk richting het maximaal toelaatbare aantal verkeersbewegingen gaan. Eind 2021 zal een bestuursovereenkomst gesloten worden zodat een planstudie gestart kan worden.

Woningbouw en de Zeeheldenwijk
De gemeente Urk groeit de komende jaren van 21.000 tot 27.000 inwoners in 2040. Daarom is de gemeente Urk bezig met het ontwikkelen van het gebied ten zuiden van de Urkervaart genaamd 'Zeeheldenwijk'. Met de ontwikkeling van het gebied Zeeheldenwijk wordt met de woningbouw en bijbehorende voorzieningen de sprong over de Urkervaart gemaakt. In de Zeeheldenwijk zullen circa 1.600 woningen en diverse voorzieningen worden gebouwd. De eerste woningen en voorzieningen in Zeeheldenwijk zullen in het jaar 2022 worden gebouwd.

Geprognosticeerde resultaten actieve grondexploitaties
Op grond van het BBV dienen de actieve grondexploitaties jaarlijks te worden herzien. Op 10 december 2020 (overige grondexploitaties) , 18 februari 2021 (Port of Urk) en 8 april (Zeeheldenwijk) heeft de gemeenteraad de actieve grondexploitaties geactualiseerd. De herzieningen zijn gebaseerd op de nieuwe regels uit het BBV. Ook zijn op basis van het BBV de fondsafdrachten geschrapt uit de grexen. De afdrachten worden nu niet meer als kostenregel opgenomen, maar worden afzonderlijk zichtbaar gemaakt. Dit zodat deze als resultaatbestemming kunnen worden genomen bij winstname of afsluiting van het plan. Voor de volledigheid zijn de bedragen voor fondsafdracht in bovenstaande tabel wel zichtbaar gemaakt.

Complex	*Geraamd resultaat ultimo 2019 (incl. afdrachten)*	*Positief / negatief*	*Geraamd resultaat ultimo 2020 (incl. afdrachten)*	*Positief / negatief*	*Geraamd bedrag afdrachts-fondsen*	*Looptijd verkoop*	*Exploitatie laatst vastgesteld*
1. Zeewijk	512.989	positief				*2007 - 2020*	gereed
2. Oranjewijk afronding	3.087.897		2.286.568	positief	488.648	*2014 - 2022*	dec-20
3. Zeeheldenwijk	3.627.876	positief	5.213.313	positief	3.385.930	*2022 - 2038*	feb-21
4. Grex Staartweg			174.433	positief	36.828	*2020 - 2029*	dec-20
5. Zwolse Hoek, fase 5	160.935	positief	76.980	positief	60.669	*2007 - 2022*	dec-20
6. Port of Urk *)	-3.308.681	negatief	-1.362.962	negatief	0	*2019 - 2041*	apr-21
7. Westgat *)	-470.246	negatief	-470.246	negatief	0	*2019 - 2022*	dec-20
Totaal resultaat	***3.610.770***	***positief***	***5.918.086***	***positief***	***3.972.075***		

*) Voor de complexen Port of Urk en Grex Westgat zijn verliesvoorzieningen gevormd tot een bedrag van respectievelijk € 1.362.962 en € 470.246.
NB: De resultaten zijn exclusief af te dragen vennootschapsbelasting.

Algemene reserve grondexploitatie
Door de gemeenteraad (Kadernota, grondbeleid) is bepaald dat de reserve grondzaken een stand moet hebben gelijk aan een vastgesteld percentage van de totale boekwaarden. Vanwege het hoge risicoprofiel van het nieuw te ontwikkelen bedrijventerrein is een hoger percentage gehanteerd. Vanuit een financiële doorkijk voor de komende 10 jaar is een reservestand van € 7 miljoen noodzakelijk. Op dit moment is, ten opzichte van de gewenste stand van deze reserve (€ 6,85 miljoen), sprake van een tekort van € 0,15 miljoen. Bij een toekomstige winstneming zal de reserve grondexploitatie worden aangezuiverd in verband met dekking mogelijke toekomstige risico's. De reservestand heeft zich op onderstaande wijze ontwikkeld in 2021:

Stand per 1 januari 2021		**6.198.800**
Mutaties 2021		
1. Diverse winstnemingen 2021	978.790	
2. Bijdrage strategische aankopen	-172.500	
3. Afdracht VPB (schatting)	-125.000	
4. Afsluiting bedrijfspanden Oost	-4.637	
5. Woonwensen beleid	-15.000	
		661653
Stand 31 december 2021		**6.860.453**
Noodzakelijke stand reserve grondzaken		7.000.000
Benodigde aanvulling weerstandvermogen		**139.547**

3.3 LOKALE HEFFINGEN

Gemiddelde woonlasten voor een huishouden van 3 personen voor de periode 2021-2025						Ontwikkeling 2021/2022	Ontwikkeling 2021/2025
Belastingsoort	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**in %**	**in %**
OZB eigenaar	€ 397	€ 403	€ 410	€ 417	€ 424	1,60%	6,87%
Rioolrechten	€ 245	€ 249	€ 253	€ 257	€ 262	1,60%	6,87%
Afvalstoffenheffing	€ 250	€ 245	€ 240	€ 240	€ 240	-2,13%	-4,26%
TOTAAL	**€ 892**	**€ 897**	**€ 903**	**€ 915**	**€ 926**	0,59%	3,82%

Landelijk steeg de onroerende-zaakbelasting (OZB) in 2021 met 4,7%. Ver boven het door het CBS verwachte inflatiecijfer van 1,4%. Ook de afvalstoffenheffing steeg landelijk met 8% fors. De afvalstoffenheffing werd landelijk met gemiddeld 8,2 % (+ €20) opvallend veel duurder. Om gescheiden afvalinzameling en hergebruik te bevorderen en het verbranden van restafval te ontmoedigen betalen gemeenten sinds vorig jaar € 31 verbrandingsbelasting per 1.000 kilo restafval. Voorheen was dit € 13. Deze belasting zal naar verwachting de komende jaren verder stijgen. En deze verhoging wordt door de gemeenten via de afvalstoffenheffing doorberekend aan huishoudens.

De gemeente Urk daarentegen heeft bij het vaststellen van de begroting 2021 besloten de lastendruk de niet te laten stijgen. Alleen de OZB steeg met 1,6%, dit is nagenoeg gelijk aan de inflatiecorrectie. Ook in meerjarenperspectief zal de OZB slechts licht stijgen. Begroot is een stijging van 1,7% per jaar. Gelet op de jaarlijkse inflatie is deze stijging zeer beperkt. Hierbij is er wel een bepaalde onzekerheid. De gevolgen op lange termijn door de Coronacrisis zijn niet bekend. Er is met name onzekerheid over de gevolgen voor de inkomsten vanuit het gemeentefonds. Lagere inkomsten kunnen gevolgen hebben voor de OZB. Wij hechten er grote waarde aan om de financiële weerbaarheid van de gemeente Urk op peil te houden. Het opvangen van lagere inkomsten door onttrekking vanuit de reserves heeft daarom niet onze voorkeur. Te meer daar deze nog niet voldoende op peil zijn. Kenmerkend voor onze gemeente is dat wij gaan voor een degelijk en solide financieel beleid.

Het voorstel is om op de OZB en de rioolrechten voor 2022 de inflatiecorrectie van 1,6% toe te passen. En vervolgens voor de jaren 2023 t/m 2025 1,7%. Dit betekent een totale correctie voor de komende vier jaar van 6,87%. Wij merken wel op dat de stijging van de rioolheffing is vastgesteld op basis van het huidige Gemeentelijk RioleringsPlan. Daarin staan de noodzakelijke kosten van de werkzaamheden en wat dit voor gevolgen heeft voor de rioolheffing. Dit GRP wordt momenteel vernieuwd en het is nog niet duidelijk wat de financiële consequenties zijn. Bij de vaststelling van het nieuwe GRP zult u hierover uiteraard geïnformeerd worden.

Ondanks de stijgende kosten van afvalverwerking kon het tarief in 2021 verlaagd worden! Dit is een direct gevolg van het beter scheiden van afval door de burgers. Dit is ingezet met het nieuwe beleid sinds april 2020. Terwijl, zoals al eerder geschreven, landelijk de tarieven gemiddeld met 8,2% stegen (+ € 20). Wij hebben er vertrouwen in dat onze burgers deze inhaalslag verder doorzetten, Wij zijn er nog zeker niet, maar we gaan er samen alles aan doen om de komende jaren verdere tariefstijgingen te voorkomen

De gemeente is voor haar inkomsten voor het grootste deel afhankelijk van de uitkering Gemeentefonds. Omdat, door de structuur en samenstelling van onze gemeente, deze vaak nadelig uitpakt, kunnen de belastingen in vergelijking met soortgelijke gemeenten hoger zijn. Dit is over het algemeen een gevolg van de hogere woningbezetting en de kleine oppervlakte van onze gemeente. Gemeenten als bijvoorbeeld de Noordoostpolder of Zeewolde hebben voordeel bij de uitkeringsstructuur van het Gemeentefonds. Dat vertaalt zich in lagere belastingtarieven.

De Rijksuniversiteit Groningen doet elk jaar een uitgebreid onderzoek naar de gemiddelde belastingdruk van de gemeenten en maakt hiervan een ranglijst op. Bij een huishouden van drie personen staat Urk op plek 283 (van 370 gemeenten). Waarbij nummer 1 de laagste woonlasten heeft. Hierbij dient wel aangetekend te worden, dat de verschillen tussen de gemeenten in euro’s bezien over het algemeen klein zijn.

3.4 SOCIAAL DOMEIN

Herverdeling gemeentefonds / Sociaal Domein
Tot 2019 ontving de gemeente Urk een specifieke doeluitkering voor de (nieuwe) taken in het Sociaal Domein. Met ingang van 2019 is deze uitkering opgenomen in de algemene uitkering van het gemeentefonds. Herverdeeleffecten werden nog wel gecompenseerd, maar aan de hand van onderzoek zou het budget met behulp van nieuwe maatstaven op macro niveau herverdeeld moeten worden. Dit gebeurt tegelijk met de herijking van het gemeentefonds. De concept gepresenteerde resultaten liet grote herverdeeleffecten zien. Urk bleek daarin een voordeelgemeente te zijn. De Raad voor het Openbaar Bestuur en VNG zijn gevraagd om advies te geven. De nieuwe verdeling van het gemeentefonds zou aanvankelijk ingaan op 1 januari 2021. De invoeringsdatum is echter een jaar uitgesteld om aanvullende berekeningen uit te voeren:

Extra incidentele / structurele middelen
Vanaf 2019 heeft de Rijksoverheid een extra uitkering Jeugdzorg beschikbaar gesteld tot en met 2021. Hoewel sommige gemeenten deze middelen structureel als stelpost hebben opgenomen, zijn deze extra gelden door de gemeente Urk *niet* structureel opgenomen in de exploitatie. Dat laat ook de teruggang in beschikbare middelen zien in onderstaand overzicht vanaf 2022 (onderdeel Jeugdzorg).
Bovenop deze middelen stelt het kabinet voor 2021 € 613 miljoen extra beschikbaar voor het oplossen van de acute problematiek in de jeugdzorg. Met dit geld komt er o.a. ruimte om de crisiscapaciteit in de jeugd-ggz uit te breiden en wachttijden aan te pakken. Daarnaast is afgesproken dat gemeenten en Rijk aan de slag gaan met maatregelen om de structurele houdbaarheid van de uitvoering van de Jeugdwet te verbeteren. Het geld komt bovenop de eerder toegezegde incidentele middelen. In de meicirculaire 2021 worden de extra middelen verdeeld. Deze zijn daarom nog niet meegenomen in onderstaand overzicht.

Landelijk onderzoek laat zien dat gemeenten ondanks deze extra middelen met grote tekorten kampen op het Sociaal Domein (macro € 1,8 miljard). Vanuit het overleg tussen VNG en Rijk en het ontbreken van concreet perspectief heeft het VNG-bestuur te kiezen voor arbitrage. De uitkomst van de arbitrage is ‘semi-bindend’, wat inhoudt dat het kabinet een voorbehoud maakt voor de instemming van de Eerste en Tweede Kamer.

Structurele risico’s opvangen voor positief herverdeeleffect?
Het financiële proces binnen de gemeente, en specifiek binnen het sociaal domein, is complex. Na de decentralisatie in 2015 werden de onderbouwingen in meerjarenperspectief steeds reëler. Ook de beschikbare data kon beter geïnterpreteerd worden. In het alles bleef budgetneutraliteit een belangrijk uitgangspunt. Net zoals dat geldt voor de transformatie in de zorg, waarvoor de gemeente nog wel een paar jaar denkt nodig te hebben. Vooral omdat daarvoor ook het nieuwe instrument van de resultaatgerichte bekostiging voor wordt gebruikt. Maar ook het vormgeven van preventie en algemene voorzieningen, wat op lange termijn zijn voordeel moet halen, is zo’n belangrijk uitgangspunt.

Een data- en financiële analyse na de jaarrekening 2020 laat zien dat de gemeente Urk tot en met 2020, vooral dankzij incidentele meevallers, de kosten in het Sociaal Domein kon opvangen. In meerjarenperspectief lijkt het vooralsnog ook grotendeels onder controle te zijn. Daarbij wordt vooral rekening gehouden met het feit dat Urk in de herijking daadwerkelijk een voordeelgemeente blijkt te zijn. Dit is nog niet verwerkt in onderstaand overzicht. Dat geldt ook voor de hieronder genoemde risico’s.

Sociaal domein Jeugdhulp										
	Jaarlijkse uitgaven o.b.v. jaarrekening						Beschikbaar in begroting			
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Regionale afspraken Jeugdzorg (aankoopcentrale)	1.592.521	2.177.277	2.453.576	2.254.730	2.233.298	2.353.847	2.501.599	2.502.647	2.503.777	2.504.928
Jeugd GGZ	327.157	452.339	811.865	812.057	1.057.582	1.175.391	1.125.729	1.170.107	1.153.530	1.173.140
Zorgtaken ZIN Jeugdzorg	372.691	555.485	886.095	1.291.422	1.115.901	1.127.528	1.392.684	1.587.261	1.188.590	1.188.853
Persoonsgebonden budget Jeugdzorg	574.083	90.790	45.538	21.200	1.920	6.500	50.000	50.000	50.000	50.000
	2.866.452	**3.275.891**	**4.197.074**	**4.379.409**	**4.408.701**	**4.663.266**	**5.070.012**	**5.310.015**	**4.895.897**	**4.916.921**

Sociaal domein WMO										
	Jaarlijkse uitgaven o.b.v. jaarrekening						Beschikbaar in begroting			
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Regionale taken WMO overschot BW							-125.000	-125.000	-125.000	-125.000
Zorgtaken ZIN WMO	621.535	737.998	732.769	877.870	966.445	918.717	1.205.000	1.005.000	1.005.000	1.005.000
Persoonsgebonden budget Wmo	500.073	59.587	43.191	34.397	27.810	24.900	50.000	50.000	50.000	50.000
Maatwerk inkomensdeel	34.383	45.995	3.900	4.050	4.050	4.200	25.000	25.000	25.000	25.000
Woningaanpassing	266.333	103.827	158.722	198.459	134.290	323.220	201.986	201.986	201.986	201.986
Hulpmiddelen	245.401	227.606	234.944	201.470	218.507	243.699	305.571	305.571	305.571	305.571
Vervoersvoorziening	87.117	7.564	24.237	6.496	8.619	10.791	25.000	25.000	25.000	25.000
Eigen bijdrage clienten		-82.304	-56.646	-50.073	-40.045	-42.239	-67.000	-67.000	-67.000	-67.000
Huishoudelijke Hulp ZIN	268.041	164.530	153.288	189.644	321.723	420.927	319.914	319.914	319.914	319.914
Huishoudelijke Hulp PGB	79.500	41.318	147.156	149.595	149.405	131.400	157.659	157.659	157.659	157.659
Advies - en uitvoeringskosten	38.718	22.090	9.376	-1.677	26.107	9.285	35.133	35.695	36.301	36.919
	2.141.101	**1.328.211**	**1.450.937**	**1.610.231**	**1.816.911**	**2.044.900**	**2.133.263**	**1.933.825**	**1.934.431**	**1.935.049**

Ontwikkelingen die effect kunnen hebben op beschikbare budgetten
Vanuit de bovengenoemde analyse kunnen een aantal zaken benoemd worden die invloed kunnen hebben op de nu beschikbare budgetten. Met behulp van het overzicht kunt u zien in hoeverre een risico's groot is.

Budgettaire consequenties aanbestedingen lokaal maatwerk
Op dit moment vindt de afronding plaats van de aanbestedingen van het lokale maatwerkdeel Jeugdhulp en Wmo. Op basis van de reële tarief AMvB en een kostprijsonderzoek heeft de gemeente Urk de tarieven en bandbreedtes moeten aanpassen. En hoewel we door een nieuwe werkwijze (resultaat gericht indiceren) grip willen blijven houden op de budgetten is de verwachting dat de kosten zullen stijgen.

Een hogere kostenpost is al wel concreet te zien na de aanbesteding voor het budget Huishoudelijke Hulp. Een dergelijke stijging wordt ook verwacht door de aanbesteding van hulpmiddelen. Dit budget is door de perikelen van de oude leverancier echter al structureel aangepast in de Kadernota.

Doordecentralisatie Beschermd Wonen (BW)
Het nieuwe verdeelmodel rond de doorcentralisatie BW zal stapsgewijs binnen tien jaar doorgevoerd worden. Uiteindelijk leidt dat wel tot een regionale korting van circa € 10 miljoen. Bestuurlijk is inmiddels afgesproken om de kosten tot 2026 blijvend te financieren vanuit het regionale budget Beschermd Wonen. In de tussentijd moet gewerkt worden aan de financiële consequenties van de doorcentralisatie, waarbij ook de solidariteit in verband met een scheve verdeling van voorzieningen moet worden betrokken.

De huidige regionale uitkering BW is meer dan voldoende. Jaarlijks heeft de regio hierop een overschot. Het nieuwe verdeelmodel en bovenstaande besluitvorming brengen wel bepaalde financieel risico's met zich mee.

- Vanuit het huidige overschot BW worden ook andere beleidsterreinen *structureel* bekostigd. Wanneer het overschot minder wordt en/of ingezet wordt voor continuering van regulier beleid staat deze noodzakelijk dekking onder druk. Gemeenten moeten hiervoor dan een oplossing vinden.
- In de gemeentebegroting wordt structureel rekening gehouden met een bijdrage vanuit het regionale overschot BW. In hoeverre dit minder of helemaal wordt (en wanneer) is onbekend omdat het verdeelmodel fasegewijs wordt ingevoerd. Overigens wordt opgemerkt dat deze opbrengst (veel) lager is begroot dan daadwerkelijk jaarlijks wordt ontvangen.

Woonplaatsbeginsel
Per 2022 vindt wetswijziging plaats ten aanzien van woonplaatsbeginsel. Dit heeft ook effect op de regionale afspraken rond jeugdhulp met verblijf. Dan geldt het principe dat als woonplaats geldt: de gemeente waar de jeugdige onmiddellijk voorafgaande aan het verblijfstraject zijn woonadres volgens de BRP had. De gemeente Urk is nauw betrokken bij de wetswijziging omdat dit behoorlijk veel effect zal hebben voor de gemeente.
De wetswijziging heeft effect op de gemeentebegroting. Niet alleen in de kosten, maar ook in de inkomsten. Met de invoering van het woonplaatsbeginsel wordt immers ook de gemeentefondsuitkering aangepast. Of dit in evenwicht is, is vooralsnog onbekend.
De wetswijziging vergt veel van gemeenten en regio's (administraties). We verwachten dat dit niet vlekkeloos zal verlopen in Nederland. Dit kan effect hebben op de zorgverlening van kinderen en liquiditeit/solvabiliteit van zorginstellingen.

Regionale aanbesteding Jeugdhulp met Verblijf
De Jeugdwet verplicht gemeenten om voor de zwaardere vormen van hulpverlening samen te werken.
De verschillende vormen van 'Jeugdhulp met Verblijf' zijn na een aanbestedingsronde belegd bij één opdrachtnemer (samenwerkingsverband) op basis van een vast budget (lumpsum). In de afgelopen jaren is om verschillende redenen het budget met het samenwerkingsverband diverse keren aangepast. Dit heeft er wel voor gezorgd dat het contract niet verlengd zal worden. Een nieuwe aanbesteding zal worden opgestart. De budgettaire consequenties zijn vooralsnog onbekend.

3.5 INFORMATIEVOORZIENING EN AUTOMATISERING

1. Algemeen

In de omgeving van de gemeente Urk spelen talloze ontwikkelingen die enerzijds kansen bieden om zaken anders te organiseren (o.a. participatie, ketensamenwerking) en anderzijds een verplichting vormen (o.a. Omgevingswet, Wet open overheid, Wet Inburgering). Ook ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid, energievoorziening en technologische ontwikkelingen zoals o.a. internet of things, apps en big-data beïnvloeden de dienstverlening en werkwijze van de gemeente. De lat binnen de informatiesamenleving ligt hoog. Burgers en bedrijven stellen hoge eisen aan dienstverlening.

Deze veranderende omgeving haakt in op de organisatie, processen, dienstverlening, houding en gedrag en op de informatievoorziening. De rollen binnen de gemeentelijke organisatie veranderen daarbij continue om de leefomgeving en haar inwoners optimaal te kunnen bedienen. Informatievoorziening draagt bij aan het behalen van de strategische doelen van de organisatie.

In juni 2020 heeft u het nieuwe informatiebeleidsplan 2020-2024 vastgesteld. In dit plan is rekening gehouden met de suggesties en aanbevelingen die de rekenkamercommissie heeft laten optekenen in een rapport waarbij de ICT-functie binnen de gemeente Urk werd onderzocht.
Het informatiebeleidsplan geeft richting aan de ontwikkeling van de informatievoorziening. Via vaarroutes (ontwikkelsporen) en thema's is deze richting bepaald. Daarbij zijn er ook kaders meegegeven waarbinnen deze ontwikkeling moet plaatsvinden, ten aanzien van ICT-Infrastructuur, Informatiearchitectuur en de Governance.

2. I-Visie 2020-2024

Vaarroute A – Organisatieontwikkeling
De gemeente Urk is een groeigemeente en de gemeentelijke organisatie groeit hierin mee. Ook onze omgeving verandert en onze inwoners hebben andere (hogere) verwachtingen over de dienstverlening vanuit de gemeente. Professionalisering van de organisatie van de informatievoorziening, het vergroten van de wendbaarheid van de organisatie en het vergroten van het ICT-bewustzijn is dan ook noodzakelijk. Daarnaast is het van belang om aan te haken op het landelijke samenwerkingsinitiatief Samen Organiseren. Doel van dit programma is om als gemeenten samen te werken aan één krachtige lokale overheid, vanuit de gedachte "één keer ontwikkelen, 355 keer toepassen". De gemeente Urk sluit zich aan bij deze ontwikkeling, vanuit het principe "pas toe, of leg uit".

Thema A1 – Interne samenwerking versterken
Een toekomstbestendige organisatie die in staat is om de verdergaande digitalisering effectief en efficiënt in te kunnen zetten voor maatschappelijke en wettelijke opgaven. Hiervoor moet er duidelijkheid komen over benodigde taken/rollen en de capaciteit en kwaliteit hiervan op peil gebracht moeten worden. Daarnaast willen we de samenwerking tussen team ICT en de organisatie versterken, waarbij we elkaars taal leren spreken en ieder vanuit zijn eigen rol en verantwoordelijkheid invulling gaan geven aan de thema's en projecten uit het informatiebeleidsplan. In 2021 is het programma "doorontwikkeling organisatie" gestart. Dit wordt de kapstok van waaruit de activiteiten/projecten gaan plaatsvinden.

Thema A2 – Externe Samenwerking versterken
Door de externe samenwerking te versterken willen we de kwetsbaarheid in de eigen organisatie verminderen en onze ICT budgetten zo efficiënt mogelijk inzetten. We zetten hierbij vooral in op landelijke samenwerking, die vanuit de VNG in het programma Samen Organiseren wordt opgezet (waaronder ook de ontwikkeling van Common Ground). Samen Organiseren is het initiatief om samen te werken aan één krachtige lokale overheid in tijden van snelle digitalisering. Het moet eenvoudiger, sneller, beter, onder meer te realiseren door krachtenbundeling.
De strategie t.a.v. de regionale samenwerking is om eerst de basis in onze eigen organisatie op een goed niveau te krijgen om vervolgens vanuit deze sterkere positie de samenwerking met buurgemeenten verder te verkennen. Eén van de pijlers van het "programma doorontwikkeling" is de externe samenwerking. Ook van hieruit wordt samenwerking in DUN verband gezocht. Voorbeeld hiervan is de samenwerking op het gebied van salarisadministratie.
Het hoger gelegen doel is de zelfstandigheid van Urk behouden. De samenwerking moet aantoonbaar meerwaarde bieden op 1 van de 4 k's (kosten, kwetsbaarheid, kwaliteit en klantwaarde).

Thema A3 – Tijd- en plaats onafhankelijk werken
Medewerkers moeten op veilige wijze altijd en overal relevante informatie kunnen inzien, bewerken en delen om optimale dienstverlening aan burgers te kunnen realiseren en om het werk zo efficiënt mogelijk te kunnen uitvoeren. Dat is waar het om draait in de toekomst van flexibel en mobiel werken.
In de visie op tijd- en plaats onafhankelijk werken is aangegeven dat de digitale werkomgeving optimaal faciliterend aan de medewerker moet zijn. Een gestandaardiseerde werkplek is voor iedereen beschikbaar, aangevuld met een gepersonaliseerde werkplek, die aansluit bij het eigen profiel, de behoefte en taak.
Tot slot is het belangrijk dat medewerkers met elkaar in verbinding blijven. Medewerkers hebben middelen nodig om samen doelen te halen, snel beslissingen te nemen en goed te communiceren, op momenten dat zij elkaar nodig hebben om verder te komen.
Eind 2020 is door het college een roadmap vastgesteld voor 2021 en 2022 met tal van maatregelen om plaats- en tijdonafhankelijk werken mogelijk te maken. Denk hierbij aan: overgang naar Microsoft 365, iedereen voorzien van passende devices, overgang van vast naar mobiel bellen en de overgang naar een social intranet (gericht op onderlinge verbinding en interactie).

Vaarroute B – Datagestuurd werken
Doordat de samenleving (en de organisatie) steeds meer digitaal wordt neemt de hoeveelheid beschikbare data exponentieel toe. Data wordt daarmee in toenemende mate een middel wat we kunnen gebruiken om ons werk te doen. Tegelijkertijd is het ook steeds meer een bron van verantwoording naar de samenleving met een open en vrij beschikbaar karakter. Voorbeelden zijn de Wet open overheid en de Wet hergebruik overheidsinformatie die worden ingevoerd. Data kan, mits goed vastgelegd en ontsloten, belangrijke informatie geven voor het nemen van besluiten op verschillende niveaus. Tot slot biedt het mogelijkheden om de kwaliteit van gemeentelijke dienstverlening te verbeteren en maatschappelijke opgaven effectiever aan te pakken.

De gemeente Urk wil de komende jaren geleidelijk groeien naar een datavolwassen organisatie. Het begint ermee dat we de basis op orde moeten brengen. Om datagestuurd te werken moeten we de kwaliteit van de data kunnen vertrouwen. De komende jaren zal dit nog onze aandacht vergen. Gelijk opgaand hiermee willen we beginnen met concrete, merkbare toepassingen van data. Door kleine stappen te zetten en te experimenteren leren we ook waar de behoeften liggen en wat we nodig hebben om daar invulling aan te geven. Daar hoort bij dat we moeten investeren in tijd en het opdoen van kennis. Het gaat daarbij niet alleen om interne databronnen, maar we kunnen ook gebruik maken van externe databronnen. Dat vraagt ook om overzicht en inzicht in de hoeveelheid data die beschikbaar is en de wijze waarop deze kan worden ontsloten.

Thema B1 – Basis op orde/grip op de zaak
De basis op orde brengen is een belangrijke randvoorwaarde voor datagestuurd werken. We moeten zorgen voor juiste en actuele gegevens en onze data in goede, geordende en toegankelijke staat brengen. Ook dragen we zorg voor tijdige vernietiging of duurzaam toegankelijke bewaring, zodat overdracht naar het e-depot van het Flevolands Archief op een goede manier kan plaatsvinden. Daarnaast moeten we voldoen aan wetgeving rondom privacy en informatiebeveiliging. Zo zijn wij in staat om betrouwbare data binnen de informatiehuishouding te vinden en te delen, in alle levensfasen van die data. We zijn al goed op weg om de basis op orde te brengen en op alle onderdelen is gestart met de uitvoering van (verbeter)plannen. Verwachting is dat we eind 2022 op het gewenste niveau zitten.

Thema B2 – Data als sturingsinstrument
De organisatie heeft behoefte aan betrouwbare sturingsinformatie om beter te weten hoe we ervoor staan en waar we op moeten (bij)sturen. Hiervoor is het van belang dat we helder krijgen waar we op willen sturen, zowel intern als extern. Indien ketenpartners hierbij betrokken zijn nemen we ook de sturing/regievoering op deze ketenpartners mee. Anderzijds kan ook data van ketenpartners betrokken worden voor eigen sturing.
Daarnaast gaan we data inzetten als instrument voor op te stellen beleid of voor uitvoering van beheersprocessen. Denk bijvoorbeeld aan het doen van voorspellingen op het gebied van demografische ontwikkeling en wat dat voor onze leefomgeving betekent op basis van historische gegevens. Maar ook bijvoorbeeld data gestuurd beheer in de openbare ruimte.
In 2021 wordt een plan opgesteld voor de komende jaren om datagestuurd werken te implementeren in de organisatie.

Thema B3 – Open Data, delen
Met de komst van de Wet open overheid (naar verwachting in 2022) ontstaat de verplichting om gegevens die maatschappelijk relevant zijn actief openbaar te maken. In de concept wetgeving zijn in totaal 11 categorieën benoemd. Voorbeelden zijn: wet- en regelgeving, raadstukken, bestuur stukken, beschikkingen en klachten.
Daarnaast verplicht de Wet hergebruik overheidsinformatie (naar verwachting in 2022) gemeenten om op verzoek overheidsinformatie als open data beschikbaar te stellen voor hergebruik. Dit hergebruik kan zijn voor maatschappelijke en commerciële doeleinden. Deze wetten gaan ook eisen stellen aan het op orde hebben van de digitale informatiehuishouding en aan de wijze van beschikbaar stellen en ontsluiting. We gaan onderzoeken wat de mogelijkheden en impact van deze nieuwe wetten zijn en op basis hiervan uitvoering geven aan de nieuwe wetgeving.

Vaarroute C – Dienstverlening dichtbij
De vraag van onze inwoners en het bedrijfsleven verandert en de digitalisering neemt toe. En daarmee ook de complexiteit en afhankelijkheid van informatie en ICT. Zowel op lokaal, regionaal als landelijk niveau zijn er veel ontwikkelingen die invloed hebben op onze ICT-infrastructuur, werkwijzen, samenwerking en dienstverlening. Ook wet- en regelgeving over informatieveiligheid, privacy en de Omgevingswet stellen hogere eisen. Onze gemeentelijke organisatie staat niet meer op zichzelf. We maken deel uit van een complex netwerk van samenwerkingsverbanden, ketenpartners, informatievoorzieningen en gegevensuitwisseling.

Inwoners en bedrijven moeten hun zaken met de overheid veilig en makkelijk online kunnen doen. Wetgeving vanuit de centrale overheid verplicht ons ook om hier invulling aan te geven via de Wet digitale Overheid en de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer.
Dichtbij zijn helpt om het persoonlijk te maken. Natuurlijk kunnen inwoners en ondernemers op afspraak naar het gemeentehuis komen. Maar de gemeente maakt het ook dichterbij mogelijk. De gemeente is daar waar de doelgroep is. In de buurt, aan tafel, bij het project. De gemeente is daar waar het gesprek plaatsvindt, in verzorgingstehuizen, in de bibliotheek, in de sportkantine of op scholen. Waar nodig komt de gemeente thuis aan de keukentafel, iets wat ook online gebeurd. Online biedt de oplossing om zonder afstand met elkaar en met de gemeente in contact te komen.

Thema C1 – Digitaal, sociaal
Wij streven een zo groot mogelijke beschikbaarheid van onze online diensten na, zodat alle gemeentelijke producten en diensten die worden aangeboden ook online zijn te raadplegen en waar mogelijk aan te vragen. De dienstverlening is voor iedereen toegankelijk, inwoners met minder digitale vaardigheden worden persoonlijk ondersteund. De dienstverlening wordt gepersonaliseerd aangeboden via de Berichtenbox van Mijn Overheid. Middels social media is het mogelijk om met de gemeente te communiceren over o.a. de dienstverlening.
Daarnaast willen we de achterliggende dienstverleningsprocessen zoveel mogelijk digitaliseren en zo efficiënt mogelijk inrichten. Tot slot willen we er voor zorgen dat informatie op de locaties waar onze medewerkers werken (bijv. aan de keukentafel) beschikbaar is en directe registratie mogelijk is.

Thema C2 – Monitoring en Integraal klantbeeld
Om proactieve dienstverlening te kunnen bieden is het nodig om te weten wat er speelt bij de burger in relatie met de leefomgeving. Informatievoorziening speelt daarbij een belangrijke rol als het gaat om het bijeen brengen van alle relevante gegevens.
Momenteel handelt het Klant Contact Centrum ongeveer 65% van de klantcontacten af. De overige 35% wordt door de backoffice afgehandeld. Landelijk trend is dat een hoger percentage niet haalbaar is, vanwege de benodigde diepgaande kennis op vele inhoudelijke terreinen.
We willen de klanttevredenheid ook gaan monitoren via klanttevredenheidsonderzoeken. Tot slot willen we de data uit onze applicaties “monitoren” (analyseren) om onze (digitale) dienstverlening te verbeteren. Een voorbeeld hiervan is de nieuwe applicatie voor “meldingen openbare ruimte”. Vanuit deze applicatie kunnen trends in beeld gebracht worden t.a.v. de gedane meldingen, waardoor we proactief aanpassingen kunnen doen in bijv. het beheer van een bepaalde wijk.

Thema C3 – Omgevingswet
Met de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2022 gaan we een nieuwe richting geven aan de (e-)dienstverlening, procesinrichting en informatievoorziening voor omgevingsvergunningen. De Omgevingswet vraagt een sneller en inzichtelijker proces voor vergunningsverlening van gemeenten. Het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) fungeert hierin straks als een omgevingsloket waar inwoners en bedrijven straks eenvoudig de regels voor de leefomgeving in kunnen zien en een aanvraag kunnen indienen. Via toepasbare regels en vragenbomen – een vertaling van juridische regels – kunnen zij vroegtijdig achterhalen of een vergunning of melding voor hun initiatief nodig is. Bovendien worden de lokale systemen van overheden rondom vergunningverlening op het DSO aangesloten. Overheden en betrokken partijen kunnen het DSO dan gebruiken om informatie en documenten uit te wisselen, de zogeheten “samenwerkingsruimte”.

Monitor ICT-projecten (uitvoeringsplan)

Om invulling te geven aan de vaarroutes en thema’s wordt jaarlijks een uitvoeringsplan opgesteld. Hieronder zijn de projecten die in 2022 (gaan) spelen in beeld gebracht met daarbij de fase die eind 2022 zal zijn bereikt. In dit overzicht zijn ook de projecten opgenomen die overlopen vanuit 2021 (aangezien deze een meerjarige looptijd hebben).

Vaarroute	Thema	Beleidsuitvoering	Looptijd	Fase (jaar 2022)
A. Organisatie-ontwikkeling	A1. Interne samenwerking versterken	A1.1 Optimalisatie organisatie informatievoorziening	2021-2022	Afsluiting
	A2. Externe samenwerking versterken	A2.1 Wet digitale overheid (Wdo)	2022-2024	Realisatiefase
	A3. Plaats- en tijd onafhankelijk werken	A3.1 Uitvoeringsplan Plaats- en tijd onafhankelijk werken	2021-2022	Afsluiting
B. Data-gestuurd werken	B1. Basis op orde	B1.1 Uitvoeringsplan AVG	2020-2022	Afsluiting
		B1.2 Uitvoeringsplan “archief op orde”	2021-2024	Realisatiefase
		B1.3 Herzien informatiebeveiligingsbeleid en uitvoeringsplan	2021-2022	Afsluiting
		B1.4 Basisregistratie ondergrond	2020-2022	Afsluiting
		B1.5 Nieuwe archiefwet	2022	Afsluiting
		B1.6 Optimalisatie applicatielandschap Beheer Openbare Ruimte	2021-2023	Realisatiefase
	B2. Data als sturingselement	B2.1 Data-gestuurd werken invoeringsplan	2021-2024	Realisatiefase
		B2.2 Onderzoek samenhangende objectregistratie	2022	Afsluiting
	B3. Open data, delen	B2.2 Invoering Wet Open Overheid	2021-2024	Realisatiefase
		B2.3 Invoering Wet Hergebruik overheidsinformatie	2021-2024	Realisatiefase
C. Dienst-verlening dichtbij	C1. Digitaal, sociaal	C1.1 Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer	2021-2022	Afsluiting
		C1.2 Zaakgericht werken	2021-2023	Realisatiefase
		C1.3 Rode loper beleid	2021-2022	Afsluiting
		C1.4 Klantportaal Sociaal Domein	2022	Afsluiting
	C2. Monitoring en integraal klantbeeld	Het project C1.2 zaakgericht werken is ook gericht op het thema Monitoring en integraal klantbeeld		
	C3. Omgevingswet	C3.1 Aansluiting digitaal stelsel omgevingswet	2020-2022	Afsluiting
D. Overige projecten		D1.1 Optimalisatie inrichting lokale ICT-infrastructuur	2021-2022	Afsluiting
		D1.2 Vervanging audiovisuele middelen	2022	Afsluiting
		D1.3 Invoering wet Inburgering	2021-2022	Afsluiting

ICT-kosten
De uitgaven aan ICT bij de gemeente Urk liggen tot en met vorig jaar in lijn met het landelijke gemiddelde. In 2020 besteedde gemeente Urk € 91 aan ICT-kosten per inwoner. In 2021 investeert gemeente Urk zeer fors in ICT (€ 29 per inwoner). Dit is grotendeels toe te schrijven om plaats- en tijdonafhankelijk werken mogelijk te maken en implementatie Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).
Het vorig jaar vastgestelde Informatiebeleidsplan maakte al duidelijk dat er de komende 2-3 jaar een inhaalslag nodig is. Het aantrekken van kwalitatief goed personeel was hierin (zeer) bepalend. Eind 2020/begin 2021 hebben we dit kunnen realiseren. Dit heeft een positieve uitwerking op de hoogte van inhuur van personeel.
De verhouding ICT-personeel ten opzichte van de totale formatie van de gemeente Urk ligt met 6,2% iets lager dan het landelijk gemiddeld (2019: 6,7%).

	Land. gem. 2020	gunstig	neutraal	ongunstig	rekening 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025
PIJLER 1: Uitgaven										
ICT-kosten per inwoner	€ 89	> € 95	€ 85- € 95	< € 85	€ 91	€ 99	€ 99	€ 99	€ 99	€ 100
ICT-investeringen per inwoner	€ 10	> € 10	€ 5 - € 10	< € 5	€ 5	€ 29	€ 9	€ 9	€ 22	€ 9
PIJLER 2: Organisatie										
% van het personeel is ICT-person	6,7%	> 8	6 - 8	< 6	5,5%	6,2%	6,0%	5,9%	5,8%	5,6%
% personele kosten ICT is inhuur	25,0%	< 20	20 - 30	> 30	18,0%	7,3%	7,2%	7,1%	7,0%	6,9%
Software buiten de deur	33,0%	> 40	30 - 40	< 30	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
PIJLER 3: Opbouw										
Personeel (inclusief inhuur)	52,0%	> 55	45- 55	< 45	28%	26%	26%	26%	26%	26%
Software	32,0%	> 35	25 -35	< 25	40%	40%	40%	40%	41%	41%
Hardware en infrastructuur	16,0%	< 15	15 - 25	> 25	33%	33%	33%	33%	33%	33%

DUURZAAMHEID

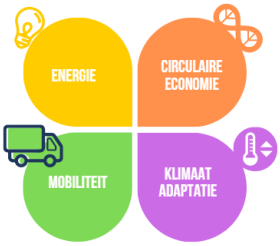

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven over de ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid aan de hand van de in de duurzaamheidsvisie beschreven thema's. Daarnaast zijn er enkele overkoepelende aspecten benoemd.

Duurzaamheid Urk
Duurzaamheid krijgt een steeds prominentere plaats binnen de samenleving en hierdoor alle beleidsterreinen binnen de gemeente Urk. Waar we de afgelopen jaren op basis van ad-hoc maatregelen invullingen hebben gegeven aan duurzaamheid heeft de raad in juni 2020 de Duurzaamheidsvisie voor Urk vastgesteld. Doel hiervan is om de stip op de horizon voor duurzaamheid op Urk te bepalen, evenals kaders aan de uitvoering ervan. Door middel van de juiste stappen kunnen wij doorwerken naar dat doel. De duurzaamheidsopgave voor Urk is gebaseerd aan de hand van de vier thema's Energie, circulaire economie, klimaatadaptatie en mobiliteit. Ook de komende jaren zullen de nodige duurzaamheidsprojecten geïnitieerd moeten worden en zullen we bedrijven en bewoners actief moeten informeren, verleiden en inspireren om bij te dragen aan de duurzaamheidsdoelstellingen voor Urk.

Energie
Een belangrijk thema binnen duurzaamheid is de energietransitie. Urk streeft ernaar in 2050 95% CO2 neutraal te zijn, met als tussenstap in 2030 een CO2 reductie van 49% ten opzichte van 1990. CO2 neutraal wil zeggen dat de gebruikte energie volledig wordt opgewekt uit hernieuwbare bronnen. Dit willen wij doen door de komende jaren in te zetten op isolatie van woningen, plaatsen van zonnepanelen en te werken aan de warmtetransitie (opstellen warmteplannen per wijk) om van het aardgas te kunnen.

Regionale Energie Strategie (RES)
Nederland heeft zich gecommitteerd aan de klimaatafspraken van Parijs. Dit betekent dat stapsgewijs afscheid genomen gaat worden van energie opgewekt door middel van fossiele brandstoffen. Om dit mogelijk te maken moet het aandeel duurzaam opgewekte energie uitgebreid worden. Vandaar dat het Rijk de opgave heeft geformuleerd om tot 2030 35 TWh duurzame energie op te wekken. Binnen Flevoland wordt gewerkt aan de RES Flevoland. Juli 2021 moet het RES bod Flevoland vastgesteld en aangeleverd worden. Deze wordt vervolgens 2 jaarlijks geactualiseerd.

Transitievisie Warmte Urk
Eén van de opgaven waar de gemeente Urk voor staat is het aardgasvrij maken van de gemeente Urk in 2050. Hiertoe moet er dit jaar een Transitievisie Warmte Urk opgesteld worden. Dit is de routekaart hoe de gemeente Urk deze opgave wil vormgeven. Vervolgens is het de bedoeling dat via een wijkgerichte aanpak de wijken aardgasvrij gemaakt moeten worden. Aan deze transitie zitten zowel formatief als qua uitvoering hoge kosten verbonden. Het formatieve gedeelte wordt verderop in deze paragraaf besproken. De uitvoeringskosten zijn voor Urk nog niet duidelijk. Dit is afhankelijk van de keuzes die wij maken bij het opstellen van de Transitievisie Warmte. Het Rijk heeft aangegeven dat zij garant staan voor de onrendabele top van deze opgave, vandaar dat in deze kadernota geen middelen zijn opgenomen.

Faciliteren energietransitie
Belangrijk thema in de hele duurzaamheidsopgave is ervoor te zorgen dat iedereen mee kan doen. Financiering is daarbij een belangrijk thema, maar ook is belangrijk om bewoners te faciliteren bij deze energietransitie. Vandaar dat het van belang is om in de periode tot 2023 te onderzoeken op welke wijze wij bewoners optimaal kunnen betrekken en kunnen ondersteunen. Denk dan aan faciliteren van een postcode roos, het oprichten van een energie coöperatie of het verstrekken van duurzaamheidsleningen via de SVN.

Klimaatadaptatie
De gevolgen van klimaatverandering zijn ook in Nederland merkbaar. Extreme neerslag komt nu al duidelijk meer voor dan in de jaren vijftig en ook hittegolven dienen zich vaker aan. Onze bijdrage is om als Urk 'klimaatrobuust' te zijn in 2050. Dit betekent dat bij extreem weer de schade aan gebouwen, infrastructuur of vitale functies zoveel mogelijk beperkt blijft. Ook wanneer het gaat om gezondheidsrisico's op Urk, als gevolg van klimaatverandering, neemt de gemeente hierin, vanuit de algemene zorgplicht die zij heeft, haar verantwoordelijkheid.

Resultaten stresstesten Urk
Uit de stresstesten die zijn uitgevoerd mag Urk zich gelukkig prijzen dat er geen hele grote opgaven naar boven komen op het gebied van wateroverlast, droogte en hitte. De zaken ten aanzien van hitte en droogte moeten worden betrokken in de verschillende projecten om dit integraal aan te pakken. Wat betreft de wateroverlast problematiek die op een aantal plekken op Urk ervaren wordt, wordt voorgesteld de financiering van de aanpak van de maatregelen mee te nemen bij het in 2021 op te stellen Gemeentelijk rioleringsplan dan wel de opvolger in de Omgevingswet.

Versteende tuinen
Op Urk zijn vele tuinen grotendeels verhard. Dit zorgt in extreme situaties voor water overlast en hittestress. Het is dan ook wenselijke meer groen te realiseren in de tuinen. De raad heeft dit ook onderkend en verzocht te onderzoeken om aan te sluiten bij landelijke trajecten als “Operatie Steenbreek” of de actie “Tegelwippen”. Dit wordt opgepakt. Met name verlangt dit ambtelijke capaciteit. Naar verwachting kunnen de kosten binnen de reguliere middelen gefinancierd worden.

Circulaire economie
In een circulaire economie is afval de nieuwe grondstof. Vrijwel alle producten en materialen die Nederlanders in de toekomst gebruiken zullen worden hergebruikt. Hergebruik spaart niet alleen grondstoffen en het milieu, het stimuleert ook innovatie, nieuwe bedrijvigheid en werkgelegenheid. Doel is om in 2050 een economie/samenleving zonder afval te hebben bereikt, waarbij alles draait op hernieuwbare grondstoffen. Als tussenstap streven wij naar 50% minder verbruik van (primaire) grondstoffen in 2030.
Om bovenstaande doelen te behalen zal er op verschillende onderdelen gewerkt moeten worden. Hierbij valt te denken aan; circulair bouwen en demonteren, circulair inkopen en aanbesteden, gescheiden inzameling van grondstofstromen, circulaire verdienmodellen en productie door bedrijven en het tegengaan van voedselverspilling.

Circulair bouwen
Op het gebied van circulair bouwen heeft de gemeente een stimulerende rol, maar ook een voorbeeldfunctie. Bij de ontwikkeling van woonwijken, bedrijventerreinen en andere kleinschaligere projecten dient de gemeente Urk zelf het goede voorbeeld te geven. Daarbij valt te denken aan het inzetten van materialenpaspoorten, het toepassen van hergebruikte of biobased materialen, circulaire ontwerp strategieën toepassen, etc. Maar ook richting marktpartijen dient de gemeente een andere vraag te stellen. Bij onze inkoop en aanbestedingen neem je dan circulaire eisen en criteria op. Maar het vraagt vaak ook een andere samenwerkingsvorm, waarbij bijvoorbeeld de leverancier/ producent verantwoordelijk blijft voor het geleverde product. In 2023 moeten gemeenten in alle uitvragen aan de markt binnen het fysieke domein circulariteit meenemen. Dit is opgenomen in de transitieagenda Bouw van het Rijk. Dit vraagt niet direct meer budget voor de uitvoering van de taken van team duurzaamheid. Maar het dient wel meegenomen te worden bij de fysieke projecten.

Grondstoffen
Onderdeel van de circulaire economie is het goed scheiden van de grondstofstromen. In het meerjaren grondstoffenplan van 2020-2023 is de doelstelling van tenminste 75% gescheiden ingezameld afval vastgelegd voor 2023, naast een doelstelling van maximaal 100 kg restafval per inwoner per 2023. Een derde doelstelling betreft het dempen van de stijging van de afvalstoffenheffing en bij voorkeur het laten dalen daarvan. Het vaker ophalen van PMD en minder vaak ophalen van restafval zijn hierbij de eerste doorgevoerde maatregelen. Dit heeft de inwoners gestimuleerd om het afval beter te scheiden. Het scheidingspercentage is gestegen van 44% in 2019 naar 56% in 2021.In 2021 zullen verdere stappen worden gezet en ook zal in 2021 een evaluatie plaatsvinden van de wijzigingen in het afvalbeleid en eventueel bijgestuurd worden.

Zuiverheid van grondstofstromen
Het contract met de gft-verwerker eindigt in 2021. Dit betekent dat er een nieuw contract met een gft-verwerker gesloten zal worden. Landelijk worden er strengere eisen gesteld aan de samenstellingen van grondstofstromen. In 2020 is ongeveer 25% van het gft afgekeurd, omdat er teveel verontreiniging aangetroffen werd. Zonder forse kwaliteitsverbetering zal in 2022 onder het nieuwe contract vrijwel zeker sprake zijn van nog meer afkeur. Het afgekeurde gft wordt als restafval afgevoerd. De kosten hiervan rekent de afvalverwerker door aan de gemeente. De uitdaging in 2021 is dus dit te voorkomen, waarvoor niet alleen communicatie nodig zal zijn, maar ook investeringen. Ook wordt in 2021 een pilotproject uitgevoerd in het Oude dorp gericht op het meer en beter inzamelen van gft.

Het realiseren van de hergebruiksdoelstellingen van het grondstoffenplan voor 2023 brengt kosten met zich mee en investeringen, tegelijk beoogt het ook besparingen op (minder restafval) en meeropbrengsten (voor

schone grondstofstromen met positieve restwaarde). Al deze kosten, investeringen en baten komen ten goede of ten laste van de aparte afvalstoffenbegroting. Financieel verloopt de afvalinzameling kostenneutraal via de afvalstoffenheffing. Vandaar dat geen financiële consequenties zijn opgenomen.

Mobiliteit
Vervoer van mensen en goederen zorgt voor circa 20% van de totale CO2 uitstoot van Nederland. Mobiliteit is dan ook een belangrijk thema bij de energietransitie. Voor de gemeente Urk betekent het dat we werken aan een emissieloze mobiliteit in 2050. Hierbij staat voorop dat mobiliteit voor inwoners betaalbaar, veilig, comfortabel en makkelijk moet zijn. Wij gaan inzetten op het verbeteren en aantrekkelijker maken van duurzame vervoersmogelijkheden. Dit gaat om het OV (Lelylijn in 2040 realiseren), fietsen (verbindingen) en lichte elektrische voertuigen. Hiervoor is een dekkende infrastructuur voor alternatieve energiebronnen als elektriciteit en waterstof een voorwaarde. Schonere vormen van mobiliteit gaat samen met minder mobiliteit. Dit kan bereikt worden door logistieke stromen te combineren en voertuigen met elkaar te delen.

Regionaal Mobiliteitsprogramma (RMP)
Binnen Flevoland wordt er gewerkt aan het Regionaal Mobiliteit Programma (RMP). Dit programma is gericht op het verduurzamen van de mobiliteit in de provincie Flevoland. Het RMP wordt gecoördineerd door de provincie Flevoland. Het RMP kost de gemeente geen geld. Wel verlangt het ambtelijke inzet om te participeren in het RMP. De ambtelijke inzet wordt verzorgd door de verkeers- en vervoer medewerker en iemand van het team duurzaamheid. Deze tijdsbesteding kan binnen de huidige beschikbare capaciteit worden uitgevoerd.

Bewustwording – Duurzaamheid / Energiebesparing
Een heel belangrijk thema in alle duurzaamheidsopgaven is het meekrijgen van de samenleving. Hoe zorg je dat de verduurzamingsbeweging op gang komt en in beweging blijft. Dit verlangt continue aandacht. Om dit op een gestructureerde wijze aan te pakken wordt er gewerkt aan het opstellen van de communicatiestrategie duurzaamheid. Na vaststelling hiervan zal het ook uitgevoerd moeten worden.
Het overschot van 2020 en de subsidiemaatregelen maken het mogelijk om tot en met 2022 het Energieloket, RRE(W) projecten en andere bewustwordingsactiviteiten te continueren. Het is alleen te verwachten dat na 2022 er ook een bijdrage van de gemeente Urk verwacht wordt om dit te continueren. De verwachting is dat wij vanaf 2023 voor bewustwording en het in stand houden van het energieloket structureel ca. € 100.000 excl. BTW nodig hebben.

Formatie groei – taken Klimaatakkoord
De gemeenten hebben de regie op de uitvoering van het klimaatakkoord. Door de VNG is hiernaar onderzoek gedaan en hieruit komt naar voren dat gemeenten van onze omvang in de periode tot 2030 ca. 8-9 fte nodig hebben om deze, en de andere taken die voortvloeien uit het klimaatakkoord, vorm te geven. De insteek van het Rijk is om de onrendabele top voor haar rekening te nemen. Om die reden wordt geadviseerd om vooralsnog geen middelen voor de uitvoering te reserveren. Wel wordt geadviseerd om de komende jaren ieder jaar de formatie te laten groeien met 1 fte structureel (gemiddeld schaal 10 niveau).

In 2022 worden er een junior medewerker duurzaamheid en een tweede nieuwe functie structureel in de begroting opgenomen. Vervolgens ieder jaar met 1 fte te groeien. In de eerste fase wordt gedacht aan uitbreiding op het gebied van communicatie / participatie. Naar mate de transitie meer vorm krijgt en de wijkuitvoeringsplannen meer concreet worden is de verwachting dat meer capaciteit nodig is in de vorm van omgevingsmanagers en wijkopgave managers. Het gaat om formatie ten behoeve van de duurzaamheidsopgave, maar wil niet zeggen dat deze collega's ook daadwerkelijk aan het team duurzaamheid worden toegevoegd. De verwachting is wel dat ook voor de capaciteitsgroei het Rijk over de brug gaat komen aangezien het gaat om extra taken die bij de gemeenten zijn neergelegd. Feit is wel dat wij er tijdig op moeten anticiperen om zodoende langzaam er in te kunnen groeien. Het is namelijk een utopie om zomaar een blik formatie open te kunnen trekken. Dit resulteert in onderstaand overzicht qua formatie groei van de opgave duurzaamheid inclusief grondstoffen.

Taakveld	***2021***	***2022***	***2023***	***2024***
Grondstoffen	1 fte	1 fte	1 fte	1 fte
Duurzaamheid	2 fte	4 fte	5 fte	6 fte
Totaal	**3 fte**	**5 fte**	**6 fte**	**7 fte**

Hierbij wordt wel de opmerking gemaakt dat de benodigde formatie mede afhankelijk is van de wijze van uitvoeren en de aanpak die de gemeente kiest voor de warmtetransitie.

Algemeen financieel beeld 2022
De afgelopen jaren is het duurzaamheidsbudget structureel vormgegeven en bedraagt het budget voor de komende jaren ca € 150.000 exclusief inflatie. Voor 2021 en 2022 zijn op hoofdlijnen de opgaven en benodigde activiteiten in beeld gebracht. Geconcludeerd kan worden dat de reguliere taken gedekt kunnen worden uit de voor duurzaamheid gereserveerde middelen. Dus hiervoor zijn geen aanvullende middelen benodigd. Wel gaat dit uit van de regierol van team duurzaamheid en dat duurzaamheid onderdeel uit maakt van de verschillende werkprocessen. Dit betekent dat de verschillende werkprocessen hiermee rekening moeten houden bij het aanvragen van hun budgetten. Zoals hiervoor beschreven wordt vanaf 2022 een groei van het budget voorzien die te maken heeft met de groei van de formatie en vanaf 2023 is de verwachting dat daar bewustwording bij komt. De Rijksbijdrage voor deze thema's zijn nu nog niet bekend, dus hier is ook geen rekening mee gehouden.

Opgave	2021	2022	2023	2024
Bewustwording	-	-	€ 100.000	€ 100.000
Formatiegroei		€ 170.000	€ 255.000	€ 340.000

NB: Het gaat hier om de extra middelen boven op het nu beschikbare budget van ca. € 150.000.

Uitvoeringsplan
Om invulling te geven aan de thema's en onderdelen is ook een Uitvoeringsplan 2020/2021 opgesteld. Hieronder zijn de projecten die in 2021 spelen in beeld gebracht met daarbij de fase die eind 2021 zal zijn bereikt. Het uitvoeringsplan zal bij de Begroting 2022 worden geactualiseerd.

Thema	Onderdelen	Beleidsuitvoering	Looptijd	Fase (jaar 2021)
1. Energie	1.1 Hernieuwbare bronnen	Beleid Zon op land opstellen	2020-2021	Afsluiting
		Concessie warmtenet Zeeheldenwijk	2020-2021	Realisatie
		Vaststellen RES 1.0	2020-2021	Afsluiting
	1.2 Energie besparen	RRE (Regeling Reductie Energieverbruik)	2020-2021	Afsluiting
	1.3 Warmtetransitie	Opstellen Transitie Visie Warmte	2020-2021	Realisatiefase
	1.4 Eigen organisatie	Plan gemeentelijke gebouwen van aardgas af (2023 Label C)	2021-2023	Definitiefase
2. Circulaire economie	2.1 Circulair bouwen en demonteren	Pilot Brandweerkazerne	2020-2022	Definitiefase
		Circulaire materialisatie voor openbare ruimte	2020-2021	Definitiefase
	2.2 Circulaire inkoop en opdrachtgeverschap	Implementatie circulair inkopen	2020-2021	Realisatiefase
	2.3 Gescheiden grondstofstromen	Pilot gescheiden inzamelen bedrijfsafval	2021	Realisatiefase
		Gescheiden inzamelen intern afval	2021	Realisatiefase
3. Klimaat-adaptatie	3.1 Bewustwording samenleving	Risicodialoog voeren i.c.m. schouw wijkbeheer	doorlopend	Realisatiefase
	3.2 Beheer en onderhoud	Klimaatadaptieve maatregelen in handboek openbare ruimte opnemen	2021	Realisatiefase
	3.3 Nieuwe gebieden klimaatadaptief	Verdiepende stresstesten bij iedere nieuwe ontwikkeling	doorlopend	Projectmatig
	3.4 Riolering	Opstellen nieuw GRP geïntegreerd met klimaatadaptatie en omgevingsvisie	2021	Realisatiefase
4. Mobiliteit	Duurzame mobiliteit is onderdeel van de duurzaamheidsvisie, maar wordt geïntegreerd in de verkeersopgave van Urk.			
Overkoepelend	Daarnaast wordt duurzaamheid als thema in projecten, trajecten en bewustwordingscampagnes meegenomen. Hierbij valt te denken aan een communicatietraject richting burgers en bedrijven, duurzaamheid binnen het BDBT en de Zeeheldenwijk, duurzaamheid binnen het onderwijs en de monitoring van duurzaamheidsmaatregelen op de samenleving.			

3.6 OMGEVINGSWET

Stand van zaken wetgeving
De Omgevingswet is een aangenomen, maar nog niet ingegane Nederlandse wet, die een verregaande vereenvoudiging van het stelsel van wetgeving voor de ontwikkeling en het beheer van de leefomgeving (omgevingsrecht) beoogt. In de Omgevingswet worden wet- en regelgeving voor de fysieke leefomgeving gebundeld en gemoderniseerd met het doel om te komen tot eenvoudigere en toegankelijkere regels voor iedereen. Het motto 'ruimte voor ontwikkeling, waarborgen voor kwaliteit' vormt de essentie van de Omgevingswet. De Omgevingswet staat voor een goede balans tussen het benutten en beschermen van de fysieke leefomgeving (fysiek en sociaal) en een andere manier van werken.

De inwerkingtredingsdatum van de Omgevingswet is verschillende malen uitgesteld. In 2020 werd de geplande datum vanwege de Coronacrisis uitgesteld naar 1 januari 2022. De wet is door de val van het huidige Kabinet niet controversieel verklaard, dat betekent dat de voorbereidingen voor de wet doorgang blijven vinden. Het grootste knelpunt voor een succesvolle invoering van de Omgevingswet blijft nog steeds het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). De Eerste Kamer heeft tot en met het voorjaar 2021 de tijd om zich te laten informeren over het DSO en discussiepunten zoals de incidentele en structurele kosten van de wet. In mei 2021 moet duidelijk worden of de Eerste Kamer kan instemmen met de beoogde inwerkingtredingsdatum van 1 januari 2022 of dat de inwerkingtredingsdatum nog een keer wordt uitgesteld. De wet heeft een overgangstermijn die loopt tot en met 2029. In die periode moet er nog veel werk verzet worden om over te gaan naar het nieuwe stelsel.

De invoering van de Omgevingswet is een opgave die de gemeente Urk zelf moet bekostigen. Het komt erop neer dat de gemeente in haar eigen begroting geld moet reserveren om de invoering van deze wet goed vorm te geven. Het Rijk gaat er daarbij vanuit dat de gemeente de voorbereidingen voor de implementatie van de wet oppakt binnen de staande organisatie.

Implementatie op Urk
Voor de gemeente Urk is het belangrijk om de organisatie, het bestuur en het management op de invoering van de Omgevingswet voor te bereiden. De Omgevingswet gaat namelijk invloed uitoefenen op de dienstverlening, processen en werkwijzen in de organisatie. De Omgevingswet vraagt overheden om informatie digitaal te ontsluiten. Dat vergt veel inspanningen van de gemeenten. Zo moeten alle juridische regels straks digitaal beschikbaar zijn. Het DSO integreert data en regels in een stelsel van voorzieningen. In het Omgevingsloket kan een initiatiefnemer straks met een klik op een gebiedskaart snel zien wat wel en niet is toegestaan in de directe leefomgeving.

De gemeente Urk heeft de implementatie van de wet belegd in een programma. Hoe Urk aan de slag gaat met de voorbereidingen voor de wet en wat de Omgevingswet aan werkzaamheden vraagt is beschreven in het implementatieplan Omgevingswet. Het implementatieplan is in november 2019 vastgesteld door het college van B&W. Het implementatietraject Omgevingswet is een traject dat nagenoeg de hele gemeentelijke organisatie raakt. Alle werkpakketten lopen parallel aan elkaar en leiden gezamenlijk tot de invoering van de Omgevingswet. Er wordt door het programmateam Omgevingswet gewerkt aan de realisatie van het implementatieplan Omgevingswet. De VNG heeft een lijst gepubliceerd met minimale acties die de gemeenten moeten uitvoeren om op 1 januari 2022 klaar te staan voor de inwerkingtreding van de wet. De gemeente Urk gebruikt deze lijst met 'minimale acties Omgevingswet' als leidraad opdat zij de basisvereisten voor de Omgevingswet tijdig op orde heeft. Aangezien de gemeente Urk relatief laat is gestart met de voorbereidingen voor de implementatie van de Omgevingswet houden wij ons in 2021 aan de lijst met minimale vereisten. Eventuele ambities vanuit de gemeente voor de toekomst zijn dus vooralsnog niet ingecalculeerd en dit is gezien de beperkte capaciteit in de organisatie en de bestaande werkdruk ook niet realistisch om er extra bij te doen. De aanname van het Rijk is dat de invoering van de wet wordt opgepakt met eigen personeel. De gemeente Urk maakt momenteel op een aantal onderdelen gebruik van inhuur.

Aanvraag Kadenota
Incidentele kostenposten voor de implementatie van de Omgevingswet zijn gelegen in: wet- en regelgeving, instrumenten en regelbeheer, dienstverlening, bedrijfsarchitectuur, informatiearchitectuur, relatie- en stakeholdermanagement, opleidingskosten personeel en cultuurverandering. Hieronder volgt een opsomming van benodigde extra middelen:

3. Urk werkt	beleid	2021	2022	2023	2024	2025
Omgevingswet, programmakosten:	wettelijk	520.210	410.000	94.500	85.500	76.500

Met het nog beschikbare budget ten behoeve van de implementatie kunnen de kosten 2021 nog worden opgevangen. Voor 2022 is dan aanvullend € 410.000 ten laste van de algemene reserve noodzakelijk. De doorkijk tot en met het jaar 2025 betreft een schatting. Dit is mede afhankelijk van de definitieve inwerkingtredingsdatum van de wet en de wijze waarop Urk de implementatie voortzet (programma of lijn).

Keuzes die effect kunnen hebben op de kostenposten 2022-2025

Omgevingsplan en leges
De gemeente moet keuzes maken over de uitgangspunten, structuur en insteek van het nieuwe Omgevingsplan. Daarbij moet ook uitgewerkt worden in welke stappen en in welk tempo het nieuwe Omgevingsplan wordt opgesteld. Eén en ander in lijn met de kaders vanuit rijks- en provinciale regelgeving en vastgelegd in een met de raad afgestemd plan van aanpak. De gemeente heeft tot 2029 de tijd om het Omgevingsplan te maken. Het eventueel gaan heffen van leges voor de omgevingsvergunning is pas aan de orde, nadat de werkzaamheden voor het Omgevingsplan zijn verricht. Door de verschuiving in taken zal de gemeente minimaal 40% minder legesinkomsten verwerven.

Vergunningverlening, toezicht en handhaving
Op termijn zal een verschuiving van de werkzaamheden binnen en tussen de functies optreden (minder vergunningplichten, meer zorgplichten en algemene regels). Meer toetsingen achteraf zorgt voor een verschuiving van taken van vergunningverlening naar toezicht en handhaving. De verwachting is dat deze verschuiving vooralsnog niet leidt tot minder vergunningverleners.

Omgevingsprogramma's
Beleidsuitvoering onder de Omgevingswet krijgt een belangrijke rol via de Omgevingsprogramma's. Met die programma's kan een gemeente, de in de Omgevingsvisie geformuleerde ambities en doelen, via maatregelen tot uitvoering brengen. Op dit moment werken we als gemeente op sectoraal niveau gedeeltelijk in de geest van de Omgevingswet. Zo maken we bijvoorbeeld een woonvisie, waarvan een groot onderdeel het woningbouwprogramma is. Zo'n woningbouwprogramma is vanaf de invoering van de wet een Omgevingsprogramma. Voor andere beleidsvelden zijn wellicht vergelijkbare situaties (GRP, GVVP). De gemeente moet nog in beeld brengen welke Omgevingsprogramma's we op welk moment moeten actualiseren en derhalve ook op welk moment we welke budgetten benodigd hebben (P&C-cyclus).

Formatie-uitbreiding
De Omgevingswet vraagt verschillende expertise, bijvoorbeeld op het gebied van geur, geluid, bodem en grondeigendom. Het is mogelijk dat voor deze taken extra formatie benodigd is. Deze kosten zijn nog niet in beeld. Om mee te kunnen kijken met proefprojecten van andere gemeenten binnen het ambassadeursnetwerk of zelf proefprojecten als gemeente te
organiseren moet een trekker voor de Wkb worden aangesteld. VTH processen voor bouwwerken die onder gevolgklasse 1 vallen moeten worden ingericht en aangepast op de Wkb. Dat is niet mogelijk zonder daarmee te oefenen en afspraken te maken met de kwaliteitsborgers.

Digitalisering
Burgers en bedrijven moeten gemakkelijker online zaken kunnen doen met de overheid. Uitbreiding van het digitale dienstenpakket verhoogt de efficiency en vermindert de regeldruk. Daarbij staat bij de overheid één ding voorop: gegevens van burgers moeten goed beschermd zijn. In de praktijk betekent dit dat ICT kosten zullen toenemen. Voor de upgrade van de huidige VTH-software (Rx. Mission) is een garantie vanuit de leverancier ontvangen dat de gemeente Urk voor 1 januari 2022 in staat is om nieuwe aanvragen en meldingen te ontvangen en te verwerken. Een leverancier voor de software van het Omgevingsplan wordt in Q1 2021 geselecteerd. De aanschaf van software zal structurele lasten met zich meebrengen.

Implementatieplan

Om invulling te geven aan de thema's en onderdelen is ook een Implementatieplan opgesteld. Hieronder zijn de projecten die in 2022 (gaan) spelen in beeld gebracht met daarbij de projectfase die eind 2022 zal zijn bereikt. De Omgevingsvisie Urk 2030 wordt in december 2021 afgerond.

Werkpakket	Thema	Beleidsuitvoering	Looptijd	Fase (jaar 2022)
1. Vernieuwing Omgevings-beleid	A1 Bestaand omgevingsbeleid	A1.2 Vaststellen omgevingsbeleid lacunes.	2020-2021	Afsluiting
	A2 Bruidsschat (gedecentraliseerde rijksregels, b.v. geluid)	A2.1 Inventarisatie verandering huidig beleid ten opzichte van nieuwe instructieregels.	2020-2021	Realisatie
		A2.2 Bestuurlijk traject: bepalen ambitie en waarden voor elk van de regels	2020-2023	Voorbereiding
		A2.3 Juridische waarborging bruidsschatregels in Omgevingsplan	2021-2029	Initiatief
2. Omgevings-plan en programma's	C1. Effecten regels en juridische gevolgen	C1.1 Weergave effecten van huidige regels schrappen of handhaven	2021-2022	Voorbereiding
		C1.2 Juridische risico analyse overgang bestemmingsplan – omgevingsplan	2021-2022	Voorbereiding
	C2. De nieuwe ruimtelijke digitale standaard	C2.1 Overgang ruimtelijke data naar STOP/TPOD standaard	2021-2022	Realisatie
	C3. Ruimtelijke ambities per locatie/thema	C3.1 Bestuurlijk traject: bepalen ambitie en waarden voor elke thema/gebied op basis van eerdere inventarisatie en analyses	2021-2022	Voorbereiding
		C3.2 Verbeterpunten binnen huidig ruimtelijk beleid (binnenplanse afwijkingen etc.) destilleren	2021-2022	Initiatief
		C3.3 Opstellen Nota van Uitgangspunten voor het schrijven van Omgevingsplan	2021-2022	Initiatief
	C4. Omgevingsplan	C4.1 Activiteiten naar detail opnemen in Omgevingsplan. Vastleggen regels voor bouwen, vergunningen, exploitatie, overgangsrecht, etc. Omzetten van tijdelijk deel Omgevingsplan.	2021-2029	Initiatief
	C5. Omgevings-programma's	C5.1 Visie en waarden (bestuurlijk) omzetten naar 1 lijst lokale Omgevingswaarden	2021-2023	Initiatief
		C5.2 Programma's vaststellen	2020-2029	Initiatief
3. Omgevings-vergunning	D1. Inrichten vergunningaanvragen en meldingen	D1.1 Uitrollen Squit 20/20	2020-2021	Afsluiting
		D1.2 Kennisverwerving/ training nieuwe software	2020-2021	Afsluiting
		D1.3 Inrichten proces buitenplanse activiteiten - Adviesrecht van de raad - Wanneer gemeentelijke adviescommissies om advies vragen	2020-2021	Afsluiting
		D1.4 Invoering Omgevingstafel	2020-2021	Afsluiting
	D2. Overgang WKB	D2.1 Implementatie WKB	2020-2021	Afsluiting
4. Organisatie-ontwikkeling & manier van werken	E1. Interne communicatie	E1.1 Omgevingswetronde	2020-2021	Afsluiting
		E1.2 Oplevering communicatieplan (+ externe communicatie)	2020-2022	Voorbereiding
		E1.3 Inrichten periodieke updates voor ambtenaren en raad	2020-2021	Voorbereiding
	E2. Externe communicatie	E2.1 Inrichten periodieke updates voor stakeholders, burgers, bedrijven	2020-2021	Voorbereiding
	E3. Trainingen en Opleidingen	E3.1 Trainingen en Opleidingen 1. Informeren en bewustwording creëren 2. In kaart brengen en veranderen 3. Inkopen van opleidingen 4. Aanbieden van opleidingen 5. Evalueren, doorontwikkelen en monitoren	2020-2029	Voorbereiding

5. Dienstver-lening en werkprocessen	F1. Vragenbomen en vergunning-check	F1.1 Verwerven kennis over toepasbare regels, interdisciplinaire aspecten, benodigde software en standaard (STTR)	2020-2021	Realisatie
		F1.2 Opstellen vragenbomen naar gewenst niveau dienstverlening	2020-2021	Realisatie
	F2. Digitale inrichting dienstverlening	F2.1 Verwerving software of dienst voor het opstellen van toepasbare regels/ vragenbomen	2020-2021	Realisatie
		F2.2 Implementatie software of dienst + toepasbare regels/ vragenbomen	2020-2021	Realisatie
		F2.3 Dienstverlening inrichting voor topactiviteiten	2020-2021	Realisatie
6. Informatie-voorziening en Digitaal Stelsel Omgevings-wet (DSO)	G1. Implementatie DSO	G1.1 Verwerving software DSO-LV	2020-2021	Realisatie
		G1.2 Formuleren lokale indieningsvereisten en aanleveren aan DSO-LV	2021-2022	Realisatie
		G1.3 Koppeling VTH functionaliteit aan DSO	2021-2022	Realisatie
		G1.4 Training medewerkers	2020-2022	Realisatie

4. FINANCIEEL MEERJARENPERSPECTIEF

4.1. BALANS PER 31 DECEMBER

3e Brug / infrastructuur

Investeringen
Afschrijving € 1,6 miljoen p/j

ACTIVA (x € 1 miljoen)	rekening 2020 €	begroting 2021 €	begroting 2022 €	begroting 2023 €	begroting 2024 €	begroting 2025 €	begroting 2026 €	begroting 2027 €	begroting 2028 €	begroting 2029 €	begroting 2030 €	begroting 2031 €
VASTE ACTIVA												
IVA	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
MVA	56,5	63,2	66,3	66,8	67,3	67,8	68,3	68,3	68,3	68,3	68,3	68,3
FVA	8,3	8,0	7,7	7,4	7,3	7,1	7,0	6,8	6,6	6,4	6,2	6,1
Totaal vaste activa	**65,3**	**71,7**	**74,5**	**74,7**	**75,1**	**75,4**	**75,7**	**75,5**	**75,4**	**75,2**	**75,0**	**74,8**
VLOTTENDE ACTIVA												
Voorraden	31,8	49,9	54,2	49,1	44,1	39,3	35,2	32,5	28,6	24,5	19,8	13,7
Uitzettingen met een looptijd < 1 jr.	17,1	8,3	12,1	10,5	11,2	12,5	11,1	10,4	12,0	10,9	8,3	7,4
Liquide middelen	0,3	0,3	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,1
Overlopende activa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal vlottende activa	**49,2**	**58,5**	**66,7**	**60,1**	**55,7**	**52,1**	**46,6**	**43,3**	**41,0**	**35,7**	**28,5**	**21,2**
Totaal-generaal	**114,5**	**130,2**	**141,2**	**134,8**	**130,8**	**127,5**	**122,3**	**118,9**	**116,4**	**110,9**	**103,5**	**96,0**

Verwerving gronden
Port of Urk (2020-2023)

Verkoop grondkavels ZHW en
Port of Urk (2022)

Reserves nemen af met € 9,3 miljoen

Leningen 2021-2029: € 79 miljoen

PASSIVA (x € 1 miljoen)	rekening 2020 €	begroting 2021 €	begroting 2022 €	begroting 2023 €	begroting 2024 €	begroting 2025 €	begroting 2026 €	begroting 2027 €	begroting 2028 €	begroting 2029 €	begroting 2030 €	begroting 2031 €
VASTE PASSIVA												
Eigen vermogen	42,2	35,7	36,8	35,8	34,7	33,8	33,0	33,0	32,9	32,9	32,9	32,9
Voorzieningen	7,3	6,4	6,4	6,6	7,3	7,5	7,6	7,7	7,8	7,9	8,0	8,1
Vaste schulden; looptijd van 1 jr of langer	55,9	79,8	92,3	86,8	83,2	80,7	76,2	72,6	70,1	64,6	57,1	49,5
Totaal vaste passiva	**105,4**	**122,0**	**135,6**	**129,2**	**125,3**	**122,0**	**116,8**	**113,3**	**110,8**	**105,4**	**97,9**	**90,5**
VLOTTENDE PASSIVA												
Netto vlottende schulden; loopttijd < 1 jr.	6,3	6,8	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3
Overlopende passiva	2,8	1,4	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
Totaal vlottende passiva	**9,1**	**8,2**	**5,6**	**5,6**	**5,6**	**5,6**	**5,6**	**5,6**	**5,6**	**5,6**	**5,6**	**5,6**
Totaal-generaal	**114,5**	**130,2**	**141,2**	**134,8**	**130,8**	**127,5**	**122,3**	**118,9**	**116,4**	**110,9**	**103,5**	**96,0**
GEWAARBORGDE LENINGEN	**6,4**	**6,4**	**6,3**	**6,2**	**6,1**	**6,1**	**6,0**	**6,0**	**5,9**	**5,9**	**5,9**	**5,9**

4.2. FINANCIËLE KENGETALLEN

In deze kadernota wordt een doorkijk gegeven naar het jaar 2030. Dit is nodig. Urk groeit en blijft groeien. Opgaven en uitdagingen liggen de komende jaren zowel op het terrein van wonen als werken. Om antwoord te kunnen geven op de blijvende en toenemende vraag naar woningen, moet Urk fors investeren. Daarnaast wordt Urk gevraagd haar bijdrage te doen in de economische ontwikkeling van Noordelijk Flevoland. Dit vraagt strategisch inzicht en gezamenlijke aanpak. Urk kan dit niet alleen en wil dit ook niet. Samen met haar buurgemeente Noordoostpolder en provincie Flevoland is er een grote stap gezet met het realiseren van de buitendijkse haven. Het credo 'Samen leven, samen werken' gaat hier zeker op. Het is noodzakelijk dat de juiste stappen op de juiste momenten worden gezet. In deze nota worden diverse stappen voorgesteld om de vijf pijlers in basis verder te verstevigen.

Kengetallen
De kengetallen en analyse geven gezamenlijk op eenvoudige wijze inzicht aan de gemeenteraad over de financiële positie van de gemeente Urk. In oogschouw dient te worden genomen dat de kengetallen een grofmazig instrument zijn om een uitspraak te doen over de financiële positie. De kengetallen BBV en andere financiële kengetallen vormen een belangrijk onderdeel van het model Interbestuurlijk Toezicht Financieel Toezicht (IBT FT). Het toezichtsdomein Financiën is één van de vijf domeinen waarbij de provincie het toezichthoudende gezag is. De kengetallen zijn in het IBT FT model ingedeeld in drie pijlers c.q. indicatoren: begrotings-, schuld- en weerstandspositie. In het overzicht op de volgende pagina zijn de uitkomsten van de kengetallen van iedere pijler over de jaren 2020 tot en met 2031 weergegeven. Met behulp van de stoplichtkleuren groen, oranje en rood wordt respectievelijk de situatie gunstig, neutraal of ongunstig aangegeven waar het kengetal zich in bevindt. De normen zijn veelal afgeleid van de VNG. De vijf kengetallen BBV worden afzonderlijk toegelicht en beoordeeld over de jaren 2020 tot en met 2031.

Pijlers 2020-2031
Gemeente Urk kent een begrotingspositie (pijler 1) dat jaarlijks sluitend is. Ondanks dat de gemeente Urk moeilijke jaren achter de rug heeft, is het haar gelukt om haar broze financiële positie in 2016 sterk te verbeteren. Aan de hand van 10 financiële regels houdt gemeente Urk haar financiële weerbaarheid op peil. Deze regels worden strak nageleefd en hebben hun waarde inmiddels bewezen. De afgelopen jaren is er fors geïnvesteerd in het voorzieningenniveau. Dit uit zich in een stijging van de woonlasten die boven de VNG-norm uitkomt. De komende jaren liggen de woonlasten fors boven het landelijk gemiddelde.

Vanuit het kengetal netto-schuldquote gekeken, is er een sterke toename van de schuldpositie (pijler 2) zichtbaar. Gemeente Urk komt boven de kritische norm. De verwachting is dat er de tot en met het jaar 2025 voor ruim € 65 miljoen wordt geïnvesteerd en in de jaren 2026 tot en met 2031 nog eens € 14 miljoen. Begin 2018 is er een lening tegen zeer gunstige voorwaarden aangetrokken van € 25 miljoen ten behoeve van (toekomstige) uitgaven Zeeheldenwijk. In 2022 zal er naar verwachting het aantrekken van een lening van € 20 - € 30 miljoen nodig zijn.

Het weerstandsvermogen (pijler 3) neemt in 2021 iets af ten opzichte van 2020. De ratio's van het weerstandsvermogen algemeen en grondexploitaties (2020: resp. 5,4 en 1,1) zijn gedaald. Het incidenteel weerstandsvermogen van het concern en de grondexploitatie blijven de komende jaren goed. Beide laten een dalend verloop zien tot en met het jaar 2023. De grondexploitatie komt in deze jaren onder de gestelde norm van 1. Het streven is dat de eerste kavels Zeeheldenwijk in 2022 worden verkocht.
De toename van de balanstotalen en verminderingen van de reserves zorgen er voor dat de solvabiliteit de komende jaren daalt. Vanaf 2026 is de verwachting dat de solvabiliteit gelijk blijft of zelfs weer gaat toenemen. Het kengetal grondexploitatie komt eind 2022 uit op 88 %. Dit betekent dat de neutrale positie in 2020 wordt ingeruild voor een tijdelijke (zeer) ongunstige.

Toelichting kengetallen BBV

Met ingang van de begroting 2016 moet een verplicht basisset van vijf financiële kengetallen worden opgenomen, de zogenaamde kengetallen BBV. De berekeningswijze van de kengetallen is vastgelegd in ministeriële regeling.

1. Netto-schuld quote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen overige verbonden partijen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De netto-schuld quote van de gemeente Urk ligt in 2020 historisch laag onder de door VNG gestelde norm (90 %). De komende jaren neemt de quote fors toe door geplande investeringen en benodigde externe financiering.

2. Solvabiliteit

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat volgens artikel 42 BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. De solvabiliteit bedraagt over de jaren 2013-2016 23%-32% en blijft in de jaren 2017-2020 boven de 32 %. Volgens de VNG-norm is 50% een gezonde factor. In de berekening volgens de VNG-norm worden naast de reserves ook de voorzieningen tot het eigen vermogen gerekend. De solvabiliteit bedraagt voor de jaren 2013-2016 tussen 35% - 43% en voor de jaren 2017-2020 44%- 48% volgens de berekening van de VNG. De komende jaren zal de solvabiliteit gaan afnemen. Enerzijds door toename van langlopende schulden en anderzijds verhoging van het balanstotaal.

3. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Voorbeelden van structurele baten zijn de algemene uitkering en eigen belastinginkomsten. Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld de personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. De structurele exploitatieruime van de gemeente Urk is positief de komende jaren.

4. Grondexploitatie

Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken (ingevolge artikel 17 onderdeel van het BBV = exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage. Het kengetal laat in 2016 een positieve ontwikkeling zien door hogere grondverkopen en toename begrotingsomvang vanaf 2015. De komende jaren neemt het kengetal een ongunstige positie in door de verwerving van gronden.

5. Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan OZB, rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt daarom berekend door de totale woonlasten van een meerpersoonshuishouden (mph) in jaar t te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1 in en uit te drukken in een percentage.
In het overzicht op de vorige pagina zijn de woonlasten in de jaren 2020 tot en met 2031 aangemerkt met de kleur oranje. Urk wijkt af met haar woonbezetting ten opzichte van het gemiddeld Nederlands huishouden (verhouding 3,4:2,4). Bij de berekeningsmethodiek ‘woonlasten per inwoner’ komt gemeente Urk in de buurt de gemiddelde woonlasten per inwoner van Nederland.

Trendmatige verhoging
1,6% (2021-2022),
1,7% (2023-2025),
1,0 % (2026 e.v.)

Woonbezetting
o.b.v. mph

	Kritische norm	rekening 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028	begroting 2029	begroting 2030	begroting 2031
BEGROTING													
Woonlasten	**125%**	123%	115%	114%	113%	113%	113%	113%	112%	112%	112%	111%	111%
Structurele exploitatie ruimte	**0%**	6,1%	0,7%	1,2%	1,2%	0,0%	0,0%	0,8%	0,8%	0,8%	0,8%	0,8%	0,8%
SCHULDPOSITIE													
Netto-schuld quote (BBV)	**130%**	70%	134%	139%	135%	120%	111%	103%	96%	88%	79%	71%	61%
Netto-schuld quote (minus verstrekte leningen (BBV)	**130%**	65%	129%	134%	130%	116%	107%	99%	92%	84%	76%	68%	58%
Debt ratio	**80%**	56%	67%	69%	68%	67%	67%	66%	65%	64%	62%	60%	56%
Netto schuld (minus verstrekte leningen) per inwoner	**€ 1.971**	€ 2.082	€ 3.553	€ 3.796	€ 3.584	€ 3.355	€ 3.156	€ 2.984	€ 2.825	€ 2.617	€ 2.403	€ 2.167	€ 1.882
WEERSTANDSVERMOGEN													
Weerstandsvermogen algemeen	**1,0**	5,4	4,7	4,6	3,6	3,7	3,7	3,6	3,7	3,6	3,6	3,6	3,6
Weerstandsvermogen grondexploitatie (incidenteel)	**1,0**	1,1	0,8	0,8	1,0	1,1	1,2	1,3	1,4	1,7	2,0	2,3	3,3
Solvabiliteit (BBV)	**20%**	37%	27%	26%	27%	27%	26%	27%	28%	28%	30%	32%	34%
Grondexploitatie (BBV)	**40%**	47%	85%	88%	81%	69%	59%	52%	46%	40%	33%	26%	17%

Baten 2020: € 67,7 mln.
Baten 2021: € 59,0 mln.

Leningen 2021 -2025: € 65 mln.

Leningen 2026 -2031: € 14 mln.

Gem. schuld per inwoner NL (2017)

Algemene reserve / reserves Sociaal domein:
€ 13,1 (2020) -> € 11,0 miljoen (2031)
Grondreserve: € 6,2 (2020) -> € 6,5 miljoen (2031)

Inkomsten Zeeheldenwijk (2022) / Port of Urk (2022)